

Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal

HIVATALI TÁJÉKOZTATÓ

II. évfolyam – 2008. évi 11. szám

Tartalom

Bevezető	2
Törvényességi Ellenőrzési Főosztály tájékoztatói	4
Szemelvény az elmúlt időszak önkormányzatokat érintő egyes alkotmánybírósági döntéseiből	4
A települési képviselő személyes érintettsége bejelentése estén követendő eljárás törvényi követelményeiről	6
Rendezetlenségek a jegyző, az önkormányzat képviselő-testületének hivatala és a többcélú kistérségi társulások elkülönült munkaszervezetének feladatellátásában	9
A jegyző helyettesítése	13
Hatósági Főosztály tájékoztatói	15
Adatszolgáltatás a személyi adat- és lakcímnnyilvántartásból	15
Fellebbezések felterjesztése	18
Néhány gondolat a külföldiek ingatlanszerzéséről	19
Koordinációs és Szervezési Főosztály tájékoztatói	21
Tájékoztató az állami kitüntetésekre és miniszteri elismerésekre való felterjesztés rendjéről	21
Informatikai Főosztály tájékoztatói	23
Iratkezelő rendszerek a számok tükrében	23
Szociális és Gyámhivatal tájékoztatói	26
A közgyógyellátásra való jogosultság megállapításakor elfogadható, emelt összegű családi pótlékra való jogosultságot igazoló hatósági bizonyítványok	26
A bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló 2007. évi CLXXXIV. törvény hatályba lépéséről	26
A legidősebb állampolgárok köszöntése	28
A városi jegyzők működési engedélyezési eljárása a regiszter aspektusából, különös tekintettel az ágazati azonosítók kérdéskörére	28
A jegyzői jövedelemvizsgálat személyes gondoskodás esetében	30
Jogalkalmazási problémák a kapcsolattartás végrehajtásával, illetve a kérelem visszavonásával kapcsolatban	32

Kérdés-válaszok a pénzübeli és természetbeni szociális ellátások területén _____	33
Egyéb tájékoztatók _____	36
Tájékoztató az M43 autópályává fejleszthető autóútról _____	36
A kiskori agresszió a gyámhatóság gyakorlatában _____	39
Információk elérhetőségekről, változásokról _____	43
Jegyzői változások Bács-Kiskun megyében (2008. november) _____	43
Jegyzői változások Békés megyében (2008. november) _____	43
Jegyzői változások Csongrád megyében (2008. november) _____	43

Bevezető

Tisztelt Jegyző Asszony!
Tisztelt Jegyző Úr!

Bízom benne, hogy a Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal Hivatali Tájékoztatójának korábbi számaiban megjelent szakmai anyagok hasznos segítséget nyújtottak munkája során.

A Tájékoztató jelen számában néhány az önkormányzatokat érintő AB határozatra hívjuk fel a figyelmet, valamint szakmai anyagokat olvashatnak a települési képviselő személyes érintettsége bejelentése estén követendő eljárás törvényi követelményeiről, illetve a jegyző helyettesítéséről.

E számunkban egy sorozatot is elindítunk, melyben bemutatjuk a kirendeltségeken folyó munkavégzést is mindazokon a területeken, amelyek közvetlenül, vagy közvetve érintik a régióban lakó állampolgárok életét.

Eltérően alakul a külföldiek ingatlanszerzése a régió megyéinél, elsőként most a Békés megyei tapasztalatokról adunk számot, mely két uniós ország, Románia és Magyarország határ menti településeinek életében hozott korábban elképzelhetetlen, gyors változást.

2009. január 1-jétől már csak tanúsítvánnyal rendelkező iratkezelési szoftvert alkalmazhatnak a közfeladatot ellátó szervek. Az ezzel kapcsolatban elvégzett felmérésünk adatait mutatjuk be.

Szakmai anyagokat teszünk közzé a jegyzői jövedelemvizsgálat szabályairól a személyes gondoskodás esetében, valamint a kapcsolattartás végrehajtásával, illetve a kérelem visszavonásával kapcsolatban, és kérdés-válasz formájában kitérünk a pénzübeli és természetbeni szociális ellátások területén jelentkező jogalkalmazási problémák megválaszolására is.

Felhívjuk a figyelmet két új jogszabályra, a szépkorúak jubileumi köszöntéséről szóló kormányrendeletre és a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló törvényre.

A jövőben tájékoztatást kívánunk nyújtani az egyes térségek, régiók életét gyökeresen megváltoztató olyan nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának aktuális helyzetéről, melyekben az építésügyi hatósági engedélyeinek kiadása, kisajátítási eljárások lefolytatása a Hivatal hatáskörébe tartozik.

Remélem, hogy a Tájékoztató témakörei felkeltik érdeklődését és segítik tevékenységét.

Mivel idei utolsó számunkat olvashatja, ezért a sok-sok feladattal, új kihívásokkal teli esztendő végéhez közeledve ezúton is szeretném megköszönni egész évi kitartó munkáját, együttműködését!

Bízom abban, hogy erre a jövőben is számíthatok!

A karácsonyfa gyertyáinak fényénél, szerettei körében eltöltött békés Karácsonyt, és az új esztendőre sok örömet, egészséget, friss szellemet és teherbírást kívánok

sok szeretettel:

Dr. Siket Judit
hivatalvezető

2008. december 1.

Törvényességi Ellenőrzési Főosztály tájékoztatói

Szemelvény az elmúlt időszak önkormányzatokat érintő egyes alkotmánybírósági döntéseiből

Az elmúlt időszakban az Alkotmánybíróság több olyan döntést is hozott, amelyek kifejezetten a helyi önkormányzatokat érintik. Az alábbiakban az Önkormányzati Tájékoztató a tárgyban megjelent cikkei felhasználásával – figyelemfelhívásként – elkészítettük ezek közül néhány rövid összefoglalóját.

901/H/2003. AB határozat. *Az önkormányzat önálló, új zajterhelési határértékeket nem állapíthat meg, mivel erre csak miniszteri rendeletben van mód, vagy a környezetvédelmi hatóság jogosult rá. Az önkormányzat az illetékességi területének a helyi specialitások figyelembevételével kijelölt egy részén az előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozhat. Az önkormányzat zaj- és rezgésvédelem helyi szabályozásáról szóló rendelete egyes támadott rendelkezései az önkormányzat közigazgatási területére vonatkozóan állapítanak meg zajvédelmi követelményeket, az üzemi létesítménytől származó zajok terhelési határértékeinek meghatározásával. A határértékek a 8/2002. (III. 22.) KöM-EüM rendelet mellékleteiben meghatározott határértékeknél szigorúbbak, és egyben az ezen rendeletben megjelölt nappali és éjszakai időszavakat is megváltoztatva három időzónát állapítanak meg. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a települési önkormányzatot az önálló zaj- és rezgésvédelmi kérdésekben történő rendeletalkotás során többirányú kötelezettség is terheli. Tartalmi jellegű az az alkotmányi korlátozás, miszerint az önkormányzat az előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozhat, illetékességi területének a helyi specialitások figyelembevételével kijelölt egy részén. Ez viszont nem jelentheti önálló, új határértékek megállapítását, mivel erre a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 89. §-a (3) bekezdésének felhatalmazása alapján csak miniszteri rendeletben van mód, vagy a környezetvédelmi hatóság jogosult rá. A vizsgált esetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az önkormányzat képviselő-testülete túlterjeszkedett a törvényekben megállapított jogalkotói hatáskörén azzal, hogy határértékeket állapított meg. A kifejtettek alapján az önkormányzati rendelet érintett szakaszai, mivel ellentétesek magasabb szintű jogszabállyal, sértik az Alkotmány 44/A. §-ának (2) bekezdését, ezért azokat az Alkotmánybíróság megsemmisítette. (34/2008. (IV. 3.) AB határozat, Magyar Közlöny 2008. évi 55. szám)*

637/B/2006. AB határozat. *A közérdekű adatokat bárki megismerheti, a közérdekű adatokhoz bárki alanyi jogon hozzáférhet. Ennek következtében a hozzáférésnek nem lehet feltétele a magyar állampolgárság, illetve a választójog. Az indítványozó szerint alkotmányellenes az önkormányzat szervezeti és működési szabályzata mellékletének a képviselői vagyonyilatkozatokba való betekintést szabályozó azon rendelkezése, amely csak a választásra jogosult magyar állampolgárok számára teszi lehetővé a képviselői vagyonyilatkozatokba való betekintést. Az Alkotmánybíróság a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény, valamint a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) egyes rendelkezéseinek összevetéséből megállapította, hogy a helyi önkormányzati képviselők nyilvános vagyonyilatkozatában foglaltak közérdekből nyilvános adatnak minősülnek, és rájuk a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Az Alkotmány 61. §-ának (1) bekezdése a közérdekű adatok megismerésének jogát nem köti semmilyen, így állampolgársági státushoz sem. Az Avtv. 20. §-ának (1) bekezdése is rögzíti, hogy a közérdekű adat megismerése iránt bárki igényt nyújthat be.*

Ennek következtében a hozzáférésnek nem lehet feltétele a magyar állampolgárság, vagy a választójog. Hasonlóan a törvényi szintű adatvédelmi jogszabályi rendelkezésekkel való összeütközés, illetve az alkotmány egyes rendelkezéseivel való ellentét okán állapította meg a helyi rendelet ezen melléklete néhány további rendelkezésének alkotmányba ütközését is az Alkotmánybíróság, így például a helyi önkormányzati képviselők nyilvános vagyonynyilatkozatába történő betekintés indokolással ellátott kérelemhez kötését, vagy az adatigénylő személyazonosságának előzetes igazolási kötelezettségét. (83/2008. (VI. 13.) AB határozat, Magyar Közlöny 2008. évi 87. szám)

438/B/2006. AB határozat, 479/B/2006. AB határozat. *A közterület-használók között a közterület-használati díj mértéke tekintetében a közterület-használat értékét befolyásoló tényezők alapján tett megkülönböztetés nem tekinthető alkotmányellenesnek.* Az indítványozók az önkormányzatok közterület-használatról szóló rendeleteiben megállapított mozgóbolti, mozgóárusi tevékenységre vonatkozó – a többi kereskedőhöz mérten lényegesen magasabb – közterület-használati díjtétel megsemmisítését kérték, mert azokat a diszkrimináció tilalmába ütközőnek tartották. Az Alkotmánybíróság szerint az indítványok megalapozottak. A 38/1998. (IX. 23.) AB határozatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a közterület használatáért fizetendő díj a „közterület használatának ellenértéke”. Ennek megfelelően a közterület-használat díjának alapvetően a közterület-használat értékét befolyásoló tényezőkhez (a terület nagysága, településen belüli elhelyezkedése, a használat módja, időtartama, stb.) kell igazodnia. A közterület használók között a közterület-használati díj mértéke tekintetében e tényezők alapján tett megkülönböztetés nem tekinthető alkotmányellenesnek. A jelen ügyben azonban az önkormányzati rendeletek a közterület tényleges használatától (terület, időtartam) függetlenül, a többi közterületi engedély alapján végzett kiskereskedelmi tevékenységhez képest jelentősen magasabb összegben állapították meg a mozgóbolti és a mozgó árusítás után fizetendő közterület-használati díjat. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a közterület-használat díjának olyan szabályozása, amely a közterület-használat értékét meghatározó tényezők azonossága esetén, a szolgáltatástól független, annak értékét nem befolyásoló szempontok alapján kirívóan magas díjfizetési kötelezettséget ír elő egyes vállalkozókra – önkényes megkülönböztetést valósít meg, és ezért az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében megfogalmazott diszkrimináció tilalmát sértve – alkotmányellenesnek minősül. (102/2008. (VII. 11.) AB határozat, Magyar Közlöny 2008. évi 102. szám)

1415/H/2007. AB határozat. *A rongálás szabálysértése a szabálysértési törvény alapján 100.000 forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.* Az önkormányzat rendelete szerint szabálysértést követ el és 30 000 forintig terjedő pénzbírsággal sújtható, aki különböző, a rendeletben meghatározott közterületi tárgyakon, építményen graffitit helyez el. Az indítványozó szerint ez a rendelkezés ellentétes a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (Szabs. tv.) 169. §-ának (2) bekezdésével. Az Alkotmánybíróság szerint az indítvány megalapozott. A Szabs. tv. 169. §-ának (2) bekezdése szerint az önkormányzatok 2000. március 1-jéig kötelesek voltak felülvizsgálni az önkormányzati rendeletekben meghatározott szabálysértési rendelkezéseket, és azokat, amelyek a Szabs. tv., illetve az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet rendelkezéseivel nem voltak összhangban, vagy csak megismételték a magasabb szintű jogszabályokban meghatározott szabálysértési tényállást, hatályon kívül kellett helyezniük. Az önkormányzati rendeletben meghatározott graffiti, a rendeletben meghatározott tárgyakon való elhelyezése olyan szándékosan vagy gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely idegen tárgy megrongálásával kárt okoz, és így – az okozott kár mértékétől függően – az elkövető személy a rongálás bűncselekményét, vagy a Szabs. tv. 157. §-a (1) bekezdésének b) pontjában, illetve

a 157. § (3) bekezdésében meghatározott rongálás szabálysértését követi el. Ezen szabálysértések 100.000 forintig terjedő pénzbírsággal sújthatóak, szemben az önkormányzati rendeletben meghatározott 30.000 forintig terjedő pénzbírsággal. Az önkormányzati rendelet hivatkozott rendelkezése tehát nincs összhangban a Szabs. tv. rendelkezéseivel, és ez sérti az Alkotmány 44/A. §-ának (2) bekezdését, ezért az Alkotmánybíróság az önkormányzati rendelet érintett szakaszát megsemmisítette. (101/2008. (VII. 11.) AB határozat, Magyar Közlöny 2008. évi 102. szám)

Készítette:

Dr. Laurinyecz Attila

Törvényességi Ellenőrzési Osztály
Békés Megyei Kirendeltség

A települési képviselő személyes érintettsége bejelentése estén követendő eljárás törvényi követelményiről

A képviselő-testület hatáskörébe tartoznak olyan döntések is, amelyek a képviselővel vagy hozzátartozójával kapcsolatosak. A tárgyilagos döntéshozatal érdekében teszi lehetővé a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) az ilyen ügyekben – amelyek az egyes képviselőt vagy hozzátartozóját személyesen érintik – a döntéshozatalból a képviselő kizárását. A kizárás szabályai nem újak, az Ötv. átfogó módosításáról rendelkező 1994. évi LXIII. törvény kodifikálta, de mégis gyakran találkozunk annak helytelen alkalmazásával. A szabályok megsértése ugyan nem súlyos törvénysértés, de mégis érdemes a vonatkozó előírások rövid áttekintése.

Az Ötv. 14. § (2) bekezdése a következőket tartalmazza: „*A képviselő-testület döntéshozatalából kizárható az, akit vagy akinek a hozzátartozóját az ügy személyesen érinti. A települési képviselő köteles bejelenteni a személyes érintettséget. A kizárásról az érintett települési képviselő kezdeményezésére vagy bármely települési képviselő javaslatára a képviselő-testület dönt. A kizárt települési képviselőt a határozatképesség szempontjából jelenlevőnek kell tekinteni.*”

A képviselőnek – ide érteve a polgármestert is – törvényi kötelezettsége a személyét és hozzátartozóját érintő egyedi ügy szavazása előtt a személyes érintettség bejelentése. A bejelentés elmulasztásához azonban a jogalkotó nem fűz jogkövetkezményeket, nem szankcionálja a kötelezettségszegést, ugyanakkor lehetővé teszi, hogy bármely települési képviselő megtegye a bejelentést az azt elmulasztó képviselő helyett. Fontos azonban, hogy csupán kizárási ok bejelentése még nem teszi eleve kizárttá a képviselőt a szavazásból. A kizárás eldöntése a **képviselő-testület hatáskörébe** tartozik, és arról az ülés levezetőjének, az érintettség **bejelentését követően el kell rendelni a szavazást**, és sorszámozott határozatba kell foglalni a testület döntését. A személyes érintettség bejelentésének elmulasztása esetén (vagy bármely képviselő bejelentésének hiányában) viszont nincs mi alapján elrendelni a szavazást. A kizárásról szóló érvényes döntéshez az Ötv. 15. § (1) bekezdése alapján a képviselő-testület **minősített többségű** szavazata szükséges.

A gyakorlatban előfordul, hogy a képviselő bejelenti az érintettségét, és önként elhagyja az üléstermet, ezáltal „kizárttá” téve, hogy szavazhasson, illetve ezzel el akarja kerülni azt, hogy a napirend tárgyalása során csupán a jelenléte befolyásolja a döntést, viszont így nem lehet a határozatképesség szempontjából jelenlevőnek tekinteni. Ebben az esetben természetesen nem

kell szavazást elrendelni, a jelen nem lévő képviselő kizárásáról, de azt, hogy az érintett képviselő elhagyta az üléstermet, a **jegyzőkönyvben rögzíteni** kell, a határozatképesség megállapítása érdekében.

A másik, a gyakorlatban előforduló, de helytelen megoldás, hogy a képviselő bejelenti a személyes érintettségét, nem távozik az ülésről, de kijelenti azt, hogy tartózkodni fog a szavazástól, vagy hogy nem fog szavazni. Ekkor a törvény szerint a polgármesternek a bejelentést követően el kell rendelni a kizárás kérdésében a szavazást. Abban az esetben, ha nem zárják ki a képviselőt, akkor élhet a tartózkodási jogával a szavazáskor. A képviselő azon bejelentését – bármely napirend során feltett kérdésében –, hogy az adott ügyben nem kíván, vagy nem hajlandó egyáltalán szavazni, a jegyzőkönyvezés szempontjából álláspontunk szerint tartózkodásként kell rögzíteni. A jelen lévő és így a határozatképesség szempontjából is figyelembe vett, de se „igen” se „nem” szavazatot nem adó képviselő gyakorlatilag a passzivitásával tartózkodik a szavazástól, függetlenül indítékaitól, és attól, hogy a kezét nem nyújtotta fel, vagy a szavazógép tartózkodást jelentő gombját nem nyomta meg. Hasonló helyzet nem merül fel abban az esetben, ha az önkormányzat SzMSz-e kizárja a „tartózkodás” szavazati formát, amire az Alkotmánybíróság döntései alapján van lehetősége a képviselő-testületnek – mint ahogy azt a 1625/B/1991. AB határozat, vagy a 70/1992. (XII. 21.) AB. határozat kimondta –, ekkor szükségképpen csak a kizárás jogintézménye alkalmazható. Kicsit akadémikusnak tűnhet a szavazatok jegyzőkönyvezéséről ez a fejtegetés, hiszen az Ötv. hatályos 14. § (1) bekezdése értelmében, azok a képviselők, akik nem „igen”-nel szavaztak, gyakorlatilag a döntés kimenetele szempontjából „nem fogadták el” a javaslatot.

A személyes érintettség **bejelentésének elmulasztása**, illetve ha ezt követően a képviselő-testület úgy dönt, hogy nem zárja ki az érintettet, és így részt vesz a képviselő a szavazásban, az Ötv. alapján a döntés érvényességére sincs kihatással, mivel erre vonatkozóan nincs jogkövetkezmény szabályozva a törvényben. Mivel az Ötv. csak a települési képviselőt jogosítja fel arra, hogy bejelentést tegyen, az azt elmulasztó képviselő helyett, a jegyzőnek sincs jogosultsága a mulasztás miatt az ülésen bejelentést tenni, így eljárási kötelezettsége sincs. Megfontolandó lehet azonban, hogy a jegyző az ilyen napirend kapcsán általános jellegű jogi tájékoztatást ad, a kizárás lehetőségéről és törvényi szabályairól. Ellenben, abban az esetben, ha az érintettség bejelentése megtörtént, de a kizárás kérdésében nem szavaz a képviselő-testület, akkor jelzéssel kell élnie.

Szükséges megemlíteni, hogy a kizárás nemcsak a képviselőt érintő, hanem hozzátartozóját személyesen érintő ügyeknél is felmerülhet. A **hozzátartozó fogalmát** az Ötv. 110. § (1) bekezdése határozza meg, mely szerint hozzátartozó: az egyeneságbeli rokon és ennek házastársa, a testvér, a házastárs, az élettárs. Az nyilvánvaló, hogy normatív döntések, azaz a rendeletalkotás kapcsán az érintettségről nem beszélhetünk, gondoljunk akár a helyi adókra vagy a tiszteletdíjak szabályozására.

Figyelemmel kell arra is lenni, hogy az Ötv. 26. §-a külön szabályozza a **bizottsági döntéshozatalból** kizárás eseteit és módját. A rendelkezés nagyobb részt megegyezik a képviselő kizárására vonatkozó szabályozással, de azzal az eltéréssel, hogy az elnök esetén a polgármester dönt a kizárásról, nem pedig a bizottság, ezért arról már a bizottsági ülés előkészítése során indokolt lehet a polgármester döntését kikérni. A bizottsági tag kizárása a bizottság hatáskörébe tartozik, amelyről szintén szavazást kell tartani, az előbb leírtak szerint.

A következő lényeges pont, a szabályosan megtörtént kizárást követően a **szavazatszámok jegyzőkönyvezése**. A jogalkotó el akarta kerülni, hogy a kizárás következtében a testület

határozatképtelenné váljon, ezért az Ötv. szerint a kizárt települési képviselőt a határozatképesség szempontjából jelenlétnek kell tekinteni. Ezért a határozathozatal szavazatait úgy kell rögzíteni, hogy az igen, nem, és tartózkodott szavazatszámokat követően a kizárt képviselő(k) számát is fel kell tüntetni. (Pl.: A jelenlévő 14 képviselő, 8 igen 3 nem 1 tartózkodás – és 2 kizárt képviselő –, szavazati aránnyal az alábbi döntést hozta:)

A **nemzeti és etnikai kisebbségek** jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény 30/H. § gyakorlatilag teljesen megegyezik a települési képviselő kizárására vonatkozó Ötv. 14. §-ban lévő szabályozással, így a kisebbségi önkormányzat működésére is vonatkoznak a korábban leírt törvényességi követelmények.

Az Ötv. kommentárja is felhívja a figyelmet arra, hogy a képviselő-testületi **döntéshozatalból történő kizárási eseteket bővíti a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény** (a továbbiakban: Knyt.). Ugyan **a törvény módosítása a közeljövőben várható**, és valószínűleg enyhébbek lesznek a támogatásra vonatkozó szabályok, mégis indokoltnak tartjuk a szabályaira való kitérést. A törvény hatálya alá nemcsak a központi kormányzati támogatások tartoznak, hanem a helyi önkormányzati támogatások is, de ugyanígy minden, az unió által nyújtott pénzügyi forrás szétosztására vonatkozó döntéshozatal is. Ez a témánk szempontjából annyiban fontos, hogy a törvény 7. § (1) bekezdése kimondja:

„Ha a pályázatot helyi önkormányzat, kisebbségi önkormányzat, helyi önkormányzati költségvetési szerv, országos kisebbségi önkormányzati költségvetési szerv vagy ezek tulajdonában álló gazdasági társaság vagy közhasznú társaság nyújtotta be, a helyi önkormányzati képviselőtestület tagja, a kisebbségi önkormányzati testület tagja, valamint a projekt megvalósulásával érintett megye (főváros) területén fekvő választókerületben megválasztott vagy a projekt megvalósulásával érintett településen lakóhellyel rendelkező országgyűlési képviselő a támogatási döntés meghozatalában nem vehet részt, de – ha a döntésre testület jogosult – a testület ülésén részt vehet.” A helyi önkormányzatok és kisebbségi önkormányzatok és érdekeltségi körük által benyújtott pályázatok esetében, **a regionális fejlesztési tanácsok** döntéseivel kapcsolatban kimondja tehát a törvény, hogy a pályázataikról való támogatási döntés meghozatalában a megbízatásuk alapján a helyi önkormányzatok támogatásában feltehetően érdekelt közjogi tisztségviselők nem vehetnek részt.

A személyes érintettség kapcsán **további rendelkezéseket** is találunk. A Knyt. 9. §-a kimondja, hogy nem vehet részt döntéshozóként vagy döntés-előkészítésben közreműködőként az, aki vagy akinek a közeli hozzátartozója a pályázóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll. Ezt az előírást az Ötv. 14. § (2) bekezdésével összevetve megállapíthatjuk, hogy a két rendelkezés ebben az esetben ütközik egymással. Az Ötv. csak lehetőséget biztosít a döntéshozatalból való kizárásra, és ebben az esetben a lex speciális és lex generális viszonyából adódó értelmezés sem nyújt segítséget, mert az Ötv. eltérő szabályozásra nem ad felhatalmazást. Joggal vetődik fel a kérdés, hogy a 2/3-os szavazati aránnyal elfogadott törvény tartalmától eltérhet-e a feles törvény, amikor az Ötv.-ben lévónél szigorúbb előírást tartalmaz a Knyt. Bízunk benne, hogy a törvény módosításakor az Országgyűlés feloldja ezt az ellentmondást.

Készítette:

Dr. Kása Róbert

Törvényességi Ellenőrzési Osztály
Békés Megyei Kirendeltség

Rendezetlenségek a jegyző, az önkormányzat képviselő-testületének hivatala és a többcélú kistérségi társulások elkülönült munkaszervezetének feladatellátásában

A többcélú kistérségi társulások létrehozását, és működését szabályozó 2004. évi CVII. törvény (a továbbiakban Ktt.) megalkotásának célja a települési önkormányzatok közötti többcélú kooperációk, a térségi kapcsolatok ösztönzése, **a kistérségek intézményesítése** volt.

A Ktt. 10. § (1) bekezdése szerint *„A társulási tanács döntéseinek előkészítését és feladatainak végrehajtását a többcélú kistérségi társulás székhely települése önkormányzata képviselő-testületének hivatala, vagy – a többcélú kistérségi társulási megállapodásban meghatározottak szerint – a társulási tanács költségvetési szervként létrehozott elkülönült munkaszervezete (a továbbiakban együtt: munkaszervezet) közreműködésével látja el.”*

Abban az esetben, ha a többcélú kistérségi társulás székhelytelepülése képviselő-testületének hivatala a feladat gazdája – fogalmazhatunk úgy –, hogy a társulás működtetése „házon belül marad” és az önkormányzati feladat-ellátási, közszolgáltatói körben jelentős szakmai gyakorlattal rendelkező jegyző és a képviselő-testület hivatala, az új (és egyre szaporodó) feladatát törvényesen és szakszerűen fogja ellátni.

Ha egy adott többcélú kistérségi társulási tanács él a törvényben biztosított lehetőséggel, és önálló munkaszervezetet hoz létre, akkor **a székhely település önkormányzata képviselő-testületének hivatalától elkülönült munkaszervezet** fogja ellátni a tanács döntéseinek előkészítését és feladatainak végrehajtását.

Fogalmazhatunk úgy, hogy ez a szervezet már nem biztos, hogy minden tekintetben „házon belül van”.

A tanács elkülönült munkaszervezetének feladatai a Ktt.-ben általánosságban kerültek megfogalmazásra úgy, mint:

- gondoskodik a többcélú kistérségi társulás költségvetésének végrehajtásáról,
- ellátja a társulási tanács döntéseinek előkészítését és feladatainak végrehajtását.

A társulási **tanácsi feladatok** a Ktt. szerint az alábbi körre terjedhetnek ki:

„Ktt. 2. § (1) A többcélú kistérségi társulás jogszabályban meghatározott feltételek szerint gondoskodhat az alábbi feladatkörbe tartozó közszolgáltatások biztosításához kapcsolódó és térségi együttműködést igénylő egyes feladat- és hatáskörök ellátásáról:

- a) oktatás és nevelés;
- b) szociális ellátás;
- c) egészségügyi ellátás;
- d) család-, gyermek- és ifjúságvédelem;
- e) közművelődési, közgyűjteményi tevékenység;
- f) helyi közlekedés, helyi közútfenntartás;
- g) ingatlan- és vagyongazdálkodás;
- h) ivóvízellátás, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás, valamint bel- és csapadékvíz-elvezetés;
- i) kommunális szolgáltatások és energiaellátás;
- j) környezet- és természetvédelem, valamint hulladékkezelés;
- k) szennyvíztisztítás és -elvezetés;
- l) területrendezés;
- m) esélyegyenlőségi program megvalósítása;
- n) foglalkoztatás;

- o) gazdaság- és turizmusfejlesztés, valamint idegenforgalom;*
- p) állat- és növényegészségügy;*
- q) belső ellenőrzés;*
- r) területfejlesztés.”*

Összehasonlításképpen álljon itt a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvényben (Ötv.) az önkormányzatok számára meghatározott vállalható és kötelezően ellátandó feladatok köre.

„Ötv. 8. §

(1) *A települési önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatások körében különösen:*

- **a településfejlesztés,**
- **a településrendezés,**
- **az épített és természeti környezet védelme, a lakásgazdálkodás**
- **a vízrendezés és a csapadékvíz elvezetés,**
- **a csatornázás, a köztemető fenntartása,**
- **a helyi közutak és közterületek fenntartása, helyi tömegközlekedés,**
- **a köztisztaság és településtisztaság biztosítása; gondoskodás a helyi tűzvédelemről, közbiztonság helyi feladatairól;**
- **közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban,**
- **a foglalkoztatás megoldásában;**
- **az óvodáról, az alapkörű nevelésről, oktatásról,**
- **az egészségügyi,**
- **a szociális ellátásról, valamint**
- **a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás;**
- **a közösségi tér biztosítása; közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység, sport támogatása; a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesítésének a biztosítása; az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése.**

(4) *A települési önkormányzat köteles gondoskodni az;*

- **egészséges ivóvízellátásról,**
- **az óvodai nevelésről, az általános iskolai oktatásról és nevelésről,**
- **az egészségügyi és a szociális alapellátásról, a közvilágításról,**
- **a helyi közutak és a köztemető fenntartásáról; köteles biztosítani a nemzeti és az etnikai kisebbségek jogainak érvényesülését.”**

Az idézett jogszabályokkal, a települési önkormányzati feladatoknak, közszolgáltatásoknak a többcélú kistérségi társulás által is ellátható feladatokkal és közszolgáltatásokkal történő egybeesését kívántuk szemléltetni.

A kistérségi társulási tanácsok „a)-tól, r) pontig terjedő” felsorolás szerint vállalható feladatai, hatáskörei gyakorlatilag teljes mértékben lefedik az önkormányzati körbe tartozó kötelező, és önként vállalható feladatok, közszolgáltatások körét (az átfedések a szövegben kiemelten jelölve).

Az általános rendelkezés, mely szerint a munkaszervezet ellátja a társulási tanács döntéseinek előkészítését és feladatainak végrehajtását, a települések döntésétől függően számtalan önkormányzati feladat döntés-előkészítését és végrehajtását „zúdíthatja” a munkaszervezetre.

Az elkülönült munkaszervezet feladatai és hatáskörei, a jegyző és az operatív munkát végző képviselő-testület hivatalának az Ötv.-ben és más jogszabályokban meghatározott feladat- és hatásköreivel összehasonlítva kialakulatlanok.

A probléma az, hogy a kialakulatlan feladat-és hatáskörű, elkülönült munkaszervezetnek ugyanabban az önkormányzati feladat-ellátási, közszolgáltatói körben kell szakszerűen és törvényesen tevékenykednie, mint az Ötv. által az „első vonalba” helyezett jegyzőnek és a képviselő-testület hivatalának.

Tovább mélyíti a problémát, ha az „elkülönülés” olyan nemkívánatos irányt vesz, hogy az önkormányzati ügyek vitelében évtizedes tapasztalatokkal rendelkező, társulási székhely települési jegyző, és a képviselő-testület hivatala, valamint a tanács elkülönült munkaszervezete között nincs megfelelő munkakapcsolat.

A probléma mélyebb elemzésével több szabályozási anomália is felszínre hozható lenne, de e helyütt csak egy anomáliára szeretnénk felhívni a figyelmet.

A törvényesség biztosítása és a zárt ülés problematikája

A munkaszervezet vezetőjének nincs felhatalmazása a Ktt. szerint a jegyző klasszikus törvényességi jelzési jogának gyakorlására, de nem törvénysértő, ha felszólal a tanács ülésén, ha jogszabályba ütközést tapasztal.

Az Ötv. és a Ktt. **közel azonos** tartalommal szabályozza a képviselő testület, és a társulási tanács ülésének nyilvánosságát, a zárt ülés tartásának lehetőségét.

Eltérés mindössze annyiban van, hogy a Ktt. zárt ülésre vonatkozó szabályozása, az összeférhetlenségi és kitüntetési, valamint vagyonyilatkozással kapcsolatos eljárási ügyekre nem terjed ki.

Ötv. 12. §

(4) A képviselő-testület

*a) zárt ülést tart választás, kinevezés, felmentés, vezetői megbízatás adása, illetőleg visszavonása, fegyelmi eljárás megindítása, fegyelmi büntetés kiszabása és állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalásakor, ha az érintett a nyilvános tárgyalásba nem egyezik bele; továbbá önkormányzati, hatósági, **összeférhetlenségi és kitüntetési ügy, valamint vagyonyilatkozással kapcsolatos eljárás** tárgyalásakor;*

Ktt. 7. §

(4) A társulási tanács ülése nyilvános.

(5) A társulási tanács

a) zárt ülést tart választás, kinevezés, felmentés, vezetői megbízatás adása, illetőleg visszavonása, fegyelmi eljárás megindítása, fegyelmi büntetés kiszabása és állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalásakor, ha az érintett a nyilvános tárgyalásba nem egyezik bele, továbbá önkormányzati hatósági ügy tárgyalásakor;

Az Ötv. a zárt ülés tartásának célját szolgálóan, szűk körben határozza meg a résztvevők körét, de ebben a körben a jegyző részvételét garantálja, aki tanácskozási joggal vehet részt ezeken az üléseken.

Ötv. 12. §

*(5) A zárt ülésen a képviselő-testület tagjai, a kisebbségi szószóló és **a jegyző**, továbbá meghívása esetén az érintett és a szakértő vesz részt. Törvény előírhatja, mely esetben kötelező az érintett meghívása.*

A többcélú kistérségi társulás zárt ülésén – a tanács tagjain túl – részt venni jogosultak köréről a Ktt. nem rendelkezik.

A kistérségi társulási székhely település, és a társuláshoz tartozó települések jegyzői rendszerint (állandó tanácskozási joggal) meghívást kapnak a tanácsülésekre.

Előfordulhat azonban, hogy a tanács zárt ülésén már nem vehet részt jegyző, mert a Ktt. a zárt ülésen résztvevők körét (az Ötv.-vel ellentétben) nem határozza meg, és erre vonatkozóan általában a tanács szervezeti és működési szabályzata sem tartalmaz rendelkezést.

Felvetődik a kérdés, hogy az ismertetett esetben a tanács zárt ülésén ki látja el a „törvényesség őrének” feladatát?

Az Ötv. 36. § (3) bekezdése szerint *„a jegyző köteles jelezni a képviselő-testületnek, a bizottságnak és a polgármesternek, ha a döntésüknél jogszabálysértést észlel.”*

Az e rendelkezésben megfogalmazott kötelezettségek a meghatározott feltételek beállta esetén automatikusan terhelik a jegyzőt. A jegyző köteles a jogszabálysértést jelezni. Nincs mérlegelési joga a jogsértés súlyát, elkövetése motívumait illetően. Ha észlelte a jogszabálysértést, kötelessége a jelzés megtétele. **A törvényesség érdekében kifejtett tevékenysége elsősorban a jogsértések megelőzésére, a döntések jogszerűségének biztosítására kell, hogy irányuljon.**

Abból kiindulva, hogy a társulási tanács az önkormányzati feladat-ellátási és közszolgáltatási területen ellátandó feladat- és hatáskörében hozza meg döntéseit, elengedhetetlen, hogy a jegyzőnek a jogsértő döntéshozatalt észrevételező szerepe érvényesüljön.

A munkaszervezet vezetője, ha részt is vesz a zárt ülésen, nem láthatja el a jegyző jogszerűtlen döntések jelzésével kapcsolatos feladatát, így nincs lehetőség a jogsértő döntések azonnali megelőzésére.

A Ktt. 12. § (2) bekezdése szerint a közigazgatási hivatal vezetője törvényességi ellenőrzési jogkörében vizsgálja, hogy a többcélú kistérségi társulás szervezete, működése és döntéshozatali eljárása megfelel-e a jogszabályoknak, a többcélú kistérségi társulás belső szabályzatainak. E feladatkörére vonatkozóan a törvény nem határoz meg speciális szabályokat, így azok ellátása során a közigazgatási hivatal vezetőjének a helyi önkormányzatok döntéseinek törvényességi ellenőrzésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A jegyzőkönyvek törvényességi ellenőrzésre felterjesztésének gyakori elhúzódnása és a jegyzői törvényességi kontroll elmaradása miatt előállhat az a helyzet, hogy a jogsértő döntések teljességbe mennek, még mielőtt a közigazgatási hivatalhoz felterjesztésre kerülnének.

A jegyző alkalmazási feltételei törvényben szabályozottak, ez adja a garanciát arra, hogy a települések életét alapvetően befolyásoló önkormányzati döntések jogszerű eljárásban és jogszerű tartalommal szülessenek meg.

A munkaszervezet vezetőjére vonatkozóan nincsenek képesítési előírások meghatározva, így ezt a garanciális szerepet nem is lehet tőle elvárni, miközben a Tanács több település polgárainak a mindennapjait érintő közszolgáltatásokról, illetve egy meghatározott nagyságú területi egység területfejlesztéséről dönt.

A munkaszervezetekre vonatkozó jelenlegi jogi szabályozás megítélésünk szerint jogszabályi rendezést igényel.

Javasoljuk, hogy a jogszabályi rendezés megtörténteig, az elkülönült munkaszervezet döntés-előkészítő tevékenységének és működésének törvényességi garanciáit a többcélú kistérségi társulási tanácsok helyileg szabályozzák.

Erre van lehetőség a Ktt. 3. § (1) bekezdésének f) és i) pontjai alapján, a tanácsok társulási megállapodásaiban, vagy szervezeti és működési szabályzataiban, illetve a munkaszervezetek ügyrendjeiben, vagy szervezeti és működési szabályzataiban.

A Ktt. 3. § (1) bekezdése szerint:

„A többcélú kistérségi társulási megállapodás tartalmazza:

f) a társulási tanács szervezetére és működésére vonatkozó szabályokat;

i) a társulási tanács működésével kapcsolatos hivatali teendők ellátásának a módját, elkülönült munkaszervezet létrehozása esetén annak szervezetét, a munkáltatói jogok gyakorlásának rendjét;”

Konkrét javaslatunk, hogy a társulási tanács szervezetére és működésére vonatkozó szabályozásban **határozzák meg a társulási tanács zárt ülésén résztvenni jogosultak körét, és garantálják jegyző, vagy aljegyző tanácskozási joggal történő részvételét.**

Ezzel a működés törvényességi kontrolljának „első vonala” képes lehet a jogsértő döntések megelőzésére.

Készítette:

Sztankovics Béla

Törvényességi Ellenőrzési Osztály
Békés Megyei Kirendeltség

A jegyző helyettesítése

Az utóbbi időben több olyan eset is előfordult, amikor a jegyző akadályoztatása miatt veszélybe került a jegyzői feladatok ellátása, mert az adott önkormányzatnál nem neveztek ki aljegyzőt, és a szervezeti és működési szabályzatban nem rendelkeztek a helyettesítés rendjéről. Az ilyen helyzet megoldását nehezíti, ha a hivatal köztisztviselői közül senki sem rendelkezik a jegyző számára előírt képesítési követelményekkel. A helyettesítésre szükség lehet a jegyző tartós távolléte esetén, de például olyankor is, amikor a jegyző rövidebb idejű akadályoztatása (betegsége, külföldön töltött szabadsága, stb.) idején kell rendkívüli testületi ülést tartani, vagy a személyét érintő döntés tárgyalása során nem gyakorolhatja a képviselő-testületi ülésen a jogszabályban előírt hatáskörét. A jegyző nem csak az önkormányzat működésével, hanem az államigazgatási ügyek intézésével kapcsolatban is számos olyan hatáskör gyakorlója, amely a feladatok folyamatos ellátása érdekében feltétlenül szükségessé teszi, hogy az önkormányzat előre gondoskodjék a helyettesítésről. A jegyző váratlan akadályoztatása esetén adott esetben csak néhány nap vagy néhány óra áll rendelkezésre ahhoz, hogy a feladatok ellátását biztosítsa az önkormányzat. Ez a rövid idő kellő felkészülés hiányában gyakran nem elegendő a helyettesítés jogszerű megoldásához.

A jegyző helyettesítésére több megoldás is kínálkozik.

Az Ötv. 36. § (1) bekezdése alapján a képviselő-testület a jegyző, a főjegyző javaslatára – a jegyzőre vonatkozó szabályok szerint – községben kinevezhet, más önkormányzatnál kinevez

aljegyzőt a jegyző helyettesítésére, a jegyző által meghatározott feladatok ellátására. A kinevezés határozatlan időre szól. Kisebb önkormányzatok érthető okok miatt ritkán élnek ezzel a lehetőséggel.

A helyettesítés másik módja lehet, ha a polgármesteri hivatal jogszabálynak megfelelő képzésű és szakmai gyakorlattal rendelkező köztisztviselőjét bízta meg a képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzatban a jegyzői feladatok ellátásával a jegyző akadályoztatása esetére. Körjegyzőség esetén a körjegyzőséghez tartozó bármely hivatali kirendeltségen kinevezett, és a követelményeknek megfelelő köztisztviselő elláthatja a feladatot ilyen megbízás alapján. A helyettesítést ellátó köztisztviselő személyéről (vagy az adott munkaköréről) célszerű az érintett önkormányzatoknak előzetesen megállapodniuk, majd ennek alapján rögzíteniük azt a saját szervezeti és működési szabályzatukban.

Mind az aljegyzőnek, mind a szervezeti és működési szabályzat alapján a jegyző helyettesítésével megbízott köztisztviselőnek rendelkezni kell a Ktv. 8. § (1) bekezdésében előírt követelményekkel, illetve a (2) bekezdésben meghatározott esetekben a községi képviselő-testület ezek alól felmentést adhat. (Körjegyző, 5000 főnél több lakosú község valamint város esetén a felmentés kizárt.)

A helyettesítés gyors megoldása különösen abban az esetben jelent problémát, ha nincs kinevezett aljegyző, a szervezeti és működési szabályzat sem rendelkezik a jegyző helyettesítéséről, illetve a hivatalban nincsen olyan köztisztviselő, aki rendelkezik a jogszabályban előírt feltételekkel, ezért a helyettesítés „házon belül” nem oldható meg. Ebben az esetben a Ktv. 21. § (5) bekezdésében foglalt szabály alkalmazására kerülhet sor. E szerint másik jegyző helyettesítése céljából – a képviselő-testületek megállapodása alapján – a jegyző további egy közszolgálati jogviszonyt létesíthet. (Természetesen ezzel a lehetőséggel akkor is élhet a képviselő-testület, ha a hivatalban van megfelelő feltételekkel rendelkező köztisztviselő, de a helyettesítést nem ilyen módon akarják megoldani.)

A problémát a képviselő-testületek megállapodására vonatkozó előírás betartása okozza, hiszen a testületi működés szinte szükségszerűen nehézkességgel és lassúsággal jár együtt.

A tapasztalat azt mutatja, hogy ha a jegyző akadályoztatása esetén kell elkezdni keresni olyan jegyzőt, aki vállalja a helyettesítést, majd ezt követően a képviselő-testületek elé terjeszteni az erről szóló megállapodást, az komoly idővesztést, és adott esetben kisebb-nagyobb működési zavart okozhat. Éppen ezért célszerű, ha a képviselő-testületek előzetesen, még a helyettesítési ok felmerülését megelőzően – akár keretjelleggel – megállapodnak arról, hogy a jegyző helyettesítését – tartós távolléte és rövidebb ideig tartó akadályoztatásakor, szükség esetén – a másik önkormányzat jegyzője látja el. A megállapodásban a két önkormányzatnak a foglalkoztatás minden lényeges kérdését rendezni kell (munkaidő, illetmény, a megállapodás időtartama, egyéb költségek viselése stb.)

Itt kell felhívni a figyelmet arra is, hogy ebben az esetben is csak közszolgálati jogviszony létesítésére kerülhet sor, például a polgári jogi megbízási jogviszony keretében történő helyettesítés nem jogszerű.

Készítette:

Fodorné dr. Szabó Zsuzsanna
Törvényességi Ellenőrzési Osztály
Békés Megyei Kirendeltség

Hatósági Főosztály tájékoztatói

Adatszolgáltatás a személyi adat- és lakcímnnyilvántartásból

A hatósági ellenőrzések tapasztalatai és az egyéb módon felszínre kerülő szakmai problémák alapján a személyi adat- és lakcímnnyilvántartásból (röviden: SZL) történő adatszolgáltatás fontosabb elvei, napi jogalkalmazási kérdései a következők szerint foglalhatók össze.

Jegyzői jogkörben kezelik a *legtöbb hatósági nyilvántartást*, ezért különösen figyelni kell arra, hogy azokból jellemzően *nem megengedett* az adatszolgáltatás és az ágazati jogszabályok alapján általában csak meghatározott szervek részére továbbíthatók személyes adatok.

Ezzel szemben az *SZL deklarált célja* (ld. Nytv. 1. § (2) bekezdés) a különféle szervek és a polgárok törvényen alapuló *adatigényeinek kielégítése*.

Az SZL önálló jellegét, más hatósági nyilvántartásokhoz való viszonyát amiatt is érdemes szem előtt tartani, mert helyenként érzékelhető, hogy az adatszolgáltatási ügyek keverednek például a hagyatéki leltározással, amellyel kapcsolatban a jegyző egyértelműen nem szolgáltatathat ki személyes adatokat, legfeljebb az eljáró közjegyzőt jelölheti meg és ilyenkor értelemszerűen nem róható ki a népesség-nyilvántartásból teljesítendő adatszolgáltatás díja sem.

A példaként említett, többnyire az örökösök személyére irányuló megkeresések kapcsán azt is át kell gondolni, hogy családjogi viszonyokat az SZL egyébként sem tartalmaz, mint ahogyan tulajdonjoggal, lakás feletti rendelkezési joggal összefüggő adatokat sem, tehát az olyan igény eleve nem lehet jogos, ahol hasonló ismervre alapítják az adatigénylést. (Az SZL adattartalmát a Nytv. 11. §-a határozza meg.)

Az adatvédelemre vonatkozó általános szabályok közül rendező elvként kell kiemelni, hogy konkrét célra *csak olyan és annyi adatot* lehet kezelni, illetve értelemszerűen kiszolgáltatni, ami a cél eléréséhez feltétlenül szükséges és arra alkalmas (pl. bármiféle tartozás behajtása céljára szüségtelen az érintett személy családi állapota, vagy ha egy bírósági felhívás a lakcím közlésére irányul, az adatkérő viszont születési hely és idő adatokat is kér stb.).

Hasonlóan fontos általános szabály és szintén különösen figyelemmel kell lenni a Nytv. 33. §-ának azon rendelkezésére, hogy „a nyilvántartás más nyilvántartásokkal – ha törvény az adatkezelés céljának és az adatok körének pontos meghatározásával másképp nem rendelkezik – *nem kapcsolható össze*”.

Az SZL-ből történő adatszolgáltatást az alábbi **jogszabályok** rendezik:

- 1992. évi LXVI. törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról (Nytv.) 17-24/A. §-ai
- 146/1993. (X. 26.) Korm. rend. (Vhr.) 22-28. §-ai
- Eljárás: 2004. évi CXL. törvény (Ket.)
- Díjfizetés: 16/2007. (III. 13.) IRM-MeHVM rendelet

Az **Nytv. szabályozása** a 17. § (2) bekezdés szerinti lépcsőzetes csoportosításnak megfelelően:

- *Név- és lakcímadatok:* A 19. § alapján bárki kérheti a cél és jogalap igazolása mellett, jog, jogos érdek érvényesítése érdekében. Tudományos kutatás, közvélemény kutatás stb. céljára történő adatigénylés szintén itt szabályozott, ezzel kapcsolatban ld. még az 1995. évi CXIX. törvényt. (A polgárok *adatletiltási joga* csak itt, a 19. § alapján igényelt név- és lakcímadatok körében érvényesülhet.)
- *Név, lakcímadatok, anyja neve, állampolgárság, születési hely és idő, családi állapot, házasságkötése helye, polgár neve, nyilvántartásból való kikerülés oka, helye, ideje* (a személyi azonosító még e körben sem szolgáltatható ki): A kérelemnek megfelelően – adott esetben az igényelt adatkör pontosítása után – a fenti elvek értelmében csak azokat az adatokat lehet kiszolgáltatni, amelyek a konkrét célra szükségesek. Az adatszolgáltatás a 20-21. §-okban foglaltak szerint teljesíthető, ún. „külső szervek” vagy magánszemélyek részére okirati igazolás alapján, igazolt jog érvényesítése vagy kötelezettség teljesítése érdekében, illetőleg egyes önkormányzati és államigazgatási szervek részére, jogszabályban meghatározott feladataik ellátásához. Utóbbi szervek a Vhr. 25. § (3) bekezdés értelmében az igényléskor a célt és a jogalapot a számukra feladatot meghatározó jogszabályra hivatkozással igazolják.
- Az előző pontban felsorolt adatok és a *személyi azonosító:* A 22-23. §-okban szabályozottnak megfelelően csak szűk körben, ingatlan-nyilvántartás, választás stb. (ld. még a személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény 32. §). A cél és a jogalap igazolása a Vhr. 25. § (3) bekezdés értelmében szintén a feladatot meghatározó jogszabályra hivatkozással történhet.
- *Az adatok teljes köre:* A 24. § alapján igényelhető, kizárólag bíróságok, nemzetbiztonsági szolgálatok törvényi tevékenységükhöz, nyomozóhatóságok bűnüldözési célra, továbbá állampolgársági ügyekben eljáró szerv részéről.

Az Nytv. 18. § (3) bekezdése értelmében **adatszolgáltatás helyett kapcsolatfelvétel céljából** kérhető a hatóságon keresztül

- *írásos hozzájárulás* az érintettől adatai rendelkezésre bocsátásához,
- vagy az érintett *értesítése*, hogy közvetlenül keresse meg az igénylőt, ha a kapcsolatot fel kívánja vele venni (célszerűen az igénylő felhívásának rövid tájékoztató levél kíséretében történő postázásával).

Mindkét eset díj-vonzata ugyanaz, mint a rendes adatszolgáltatásoké, ld. 16/2007. (III. 13.) IRM-MeHVM rendelet.

A Vhr. 27. § (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy **a jegyző a nyilvántartásból külön kérelem nélkül is felhasználhat, illetve szolgáltathat** adatot ugyanazon települési önkormányzat szerveinek, közöttük a polgármesteri hivatal ügyintézőjének feladatai ellátásához, amennyiben azt törvény vagy törvényi felhatalmazás alapján önkormányzati rendelet lehetővé teszi. E rendelkezés alkalmazásánál a következőkre kell figyelemmel lenni:

A „külön kérelem nélkül” kifejezés arra utal, hogy *nem szükséges írásos formát* alkalmazni (ahogyan ezt sok helyen elvárják), mivel éppen a felesleges bürokrácia mellőzése indokolja a szabályt. Akár az igények, illetve a munka mennyiségének mérésére, akár más megfontolásból is elegendő lehet az adatszolgáltatási nyilvántartásban való regisztráció, amit viszont el is vár a jogszabály.

- *A célnak és jogalapnak* ugyanúgy igazoltnak kell lennie, mint minden más esetben, ami az eddig leírtak alapján értelemszerűen a feladatot meghatározó jogszabályi hivatkozás.

- Az ilyen típusú önkormányzati adatkezelésekkel is összefüggő kérdésekben számos *adattvédelmi biztosi ajánlás és állásfoglalás* született, amelyek konkrét ügyek megítéléséhez jelentős segítséget nyújthatnak a jegyzőknek (ld. www.obh.hu).

Az engedélyezéssel összefüggő fontosabb **eljárásjogi kérdések:**

- Az egyszerű levélben kiadott adatszolgáltatási engedélyek helyett a Ket. értelmében a *határozati formát* kell alkalmazni és ugyanúgy az esetleges elutasító döntést is határozatba kell foglalni, mint az egyéb érdemi hatósági döntést igénylő ügyekben. (Kivéve ez alól a más hatóság részére teljesített, a Ket. alapján *belföldi jogsegélynek* minősülő adatátadást, pl. anyakönyvi hatóság, APEH, MEP, MÁK, NYUFIG stb.).
- A megalapozott döntéshez, a kért adatok pontos körének meghatározása (pl. személyes adatokon belül mire irányul az igény) vagy a jogalap igazolása (pl. közüzemeknél szerződés másolata, fizetési meghagyás stb.) érdekében a kérelmezőt a Ket.-ben foglaltak szerint *hiánypótlásra kell felhívni*, majd az eljárást annak függvényében lezárni.
- Magánszemélyek és ún. „külső szervek” esetén az eljárást kizárólag *írásbeli kérelemre* lehet lefolytatni (ld. Vhr. 24. §-át).

Gyakori **anyagi jogi hiányosságok:**

- Nem áll fenn az Nytv.-ben elvárt *„jog, jogos érdek vagy kötelezettség teljesítése”* mint kellő jogalap. (Az általánosan elfogadott álláspont szerint nem teremt jogalapot például az osztály- vagy évfolyam-találkozók szervezéséhez annak igazolása, hogy az érdekeltek valaha iskolatársak voltak, hasonló esetben ezért az Nytv. 18. § (3) bekezdésének alkalmazása javasolható).
- Kérelmező az előző pontban körülírt *jogalapot nem igazolja* és annak érdekében az eljáró hatóság sem tesz intézkedést (ld. eljárásjogi kérdések, tényállás tisztázása, hiánypótlásra felhívás).
- Az adatalany *nem határozható meg* egyértelműen, holott a Vhr. 22. § (3) bekezdése értelmében egyedileg azonosítandó személy adatainak igénylése esetén a nyilvántartás szerve akkor teljesíthet adatszolgáltatást, ha *a közölt ismérveknek csak egy személy adata* felel meg. (Pl. hasonló helyzet, ha közüzemi szerződés érdekében a lakásban lakó valamennyi polgár adatait igénylik, ami a cél eléréséhez szükségtelen mértékű adatszolgáltatást eredményezne).
- Az engedélyben nem szerepel a Vhr. 26. § (1) bekezdésében felsorolt *cél és az adattvédelmi záradék*. (A záradék szövege lehet például a következő: „Felhívom az adatkérő figyelmét, hogy a szolgáltatott adatok csak a megjelölt célra, a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok betartása mellett használhatók fel és felelősség terheli a feleslegessé vált adatok haladéktalan törléséért.” Ezzel kapcsolatban ld. még a Vhr. 24. §-át.)
- A fizetendő igazgatási szolgáltatási díjjal kapcsolatban hiányzik a *mulasztási bírságra való figyelmeztetés* (ld. a 16/2007. (III. 13.) IRM-MeHVM együttes rendelet 4. § (4) bekezdését).

A díj mértékét, a díjmegállapítás és megfizetés szabályait a hivatkozott együttes miniszteri rendelet és annak melléklete pontosan meghatározza. A díjat a teljesítést követően kell leróni, a hatályos szabályozás szerint azonban **díjmentesek:**

- a helyi önkormányzatok (és értelemszerűen azok szervei),
- a költségvetési szervek,
- az önálló bírósági végrehajtók és
- a közjegyzők (2007. máj. 1-től).

Az SZL-ből történő adatszolgáltatás mellett ezen anyagban érintőlegesen említhető a **személyazonosító igazolvány (szig.) nyilvántartásból teljesíthető adatszolgáltatás.**

Az országos nyilvántartást tekintve a szig. adatok ugyanazon adatbázis részét képezik, illetve a jogszabályi előírásokat szintén az Nytv. tartalmazza (ld. a 17. § (4) és (6) bekezdéseit, illetőleg magára az okmányra vonatkozóan a „személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványok” cím alatt a 29. §-t).

Ez az adatszolgáltatás azonban a **KEK Központi Hivatal kizárólagos hatásköre**, alapvető szabályai pedig az alábbiak:

- kizárólag írásbeli kérelemre,
- cél és jogalap igazolása mellett,
- bárkinek: szig. kiadás, érvényesség, elvesztés stb. tényéről,
- szig. adatairól (arckép és aláírás is),
- díj, díjmentesség: mint az SZL-nél (ld. 16/2007. (III. 13.) IRM-MeHVM rend.).

Az adatszolgáltatások kapcsán külön fel kell hívni a figyelmet az **Nyvtv. adatvédelmi szabályaira** (ld. 30-33. §-ok és a kapcsolódó végrehajtási rendelkezések), ezek között is kiemelten a jegyző adatvédelmi *szabályozási* kötelezettségére, továbbá az *adatszolgáltatási nyilvántartás* vezetésére. (Utóbbi sokszor hiányos a cél és jogalap, valamint a szolgáltatott adatok körének feltüntetése tekintetében, esetenként olyan mértékben, hogy egyáltalán nem állapítható meg kiről és milyen adatot adtak ki.)

Készítette:

Fekete Julianna

Hatósági Osztály

Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség

Fellebbezések felterjesztése

A Hivatali Tájékoztató 2007. évben (2007. évi 3-4. szám) már foglalkozott a hatóságok jogerős határozatának bírói felülvizsgálatával kapcsolatos felterjesztések követelményeivel. Most a fellebbezések felterjesztésével kapcsolatos teendőket foglaljuk csokorba.

Hivatalunk sok esetben kap olyan felterjesztéseket az I. fokú hatóságoktól, amelyek hiányosak, nem tartalmazzák az ügy elbírálásához szükséges valamennyi dokumentumot.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 102. § (3) alapján *a fellebbezést az ügy összes iratával a fellebbezési határidő leteltétől számított 8 napon belül fel kell terjeszteni* a fellebbezés elbírálására jogosult szervhez, kivéve, ha az I. fokú hatóság a megtámadott döntést a fellebbezésben foglaltaknak megfelelően kijavítja, kiegészíti, módosítja vagy visszavonja.

A felterjesztés során az I. fokú hatóság a fellebbezésről kialakított álláspontjáról is *nyilatkozhat*, de ez nem kötelező. Mégis célszerű részletesebb indoklással ellátni a felterjesztést, miért megalapozott az I. fokú döntés, mert ezzel segíti a II. fokú hatóságot a

felülvizsgálati munkájában. Ha élünk ezzel az eszközzel, akkor az legyen meggyőző, tárja fel a bizonyítékok mérlegelésének indokait.

Ettől eltérően az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 137. § (2) bekezdése kimondja, hogy *a fellebbezést az ügy összes iratával a fellebbezés beérkezésének napjától számított 15 napon belül fel kell terjeszteni* a felettes szervhez, kivéve, ha az adóhatóság a megtámadott határozatot (végzést) visszavonja, illetőleg a fellebbezésnek megfelelően módosítja, kijavítja vagy kiegészíti. A felterjesztés során az I. fokú önkormányzati adóhatóság az ügy eldöntéséhez *szükséges mértékben ismerteti* a fellebbezésről kialakított álláspontját. Az Art. egyrészről a fellebbezés felterjesztésére eltérő határidőt biztosít, mint a Ket., másrészről pedig az I. fokú hatóság részére nem vagylagos, hanem kötelező erejű rendelkezést tartalmaz: ismerteti (és nem ismertetheti) a fellebbezésről kialakított álláspontját.

Mit szükséges a felterjesztéshez csatolni:

- a teljes közigazgatási iratanyagot,
- a tértivevényeket,
- a pontos iratjegyzéket,
- a Ket. alapú hatósági ügyekben a fellebbezési illetéklerovás vagy hiányára való utalást,
- a meghatalmazott képviselő eredeti meghatalmazását,
- a felterjesztett fellebbezésről kialakított álláspontot, ha van, illetve ez önkormányzati adóügyben kötelező.

Készítette:

Dr. Rutkainé dr. Jelenka Gyöngyi

Hatósági Osztály

Békés Megyei Kirendeltség

Néhány gondolat a külföldiek ingatlanszerzéséről

A külföldiek ingatlanszerzésével kapcsolatos eljárást a Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal honlapja (www.darkh.hu) az ügymenetmodell-leírásban részletesen taglalja. Jelen cikkben tájékoztatást adunk a Békés megyei tendenciákról.

Békés megyében elsősorban az olyan határ-menti, vagy határ-közeli településeken vásárolnak ingatlant elsősorban román állampolgárok, ahonnan könnyen elérhetőek (vagy a közeljövőben elérhetővé válnak) a szomszédos nagyvárosok, például Arad, vagy Nagyvárad.

Sokan beépítetlen területet is vásárolnak a későbbi hasznosítás reményében. Az olcsóbb lakásárak miatt egyre többen költöznek át Magyarországra a határ román oldaláról. Bár a romániai ingatlanvásárlási kedv az ingatlanárakat némileg megdrágította, még mindig előnyös befektetés nálunk vásárolni.

„*De vanzare – eladó*” hirdetik több nyelven is azt, hogy az ingatlan új tulajdonosra vár.

2006-ban 65, 2007-ben 153, 2008-ban (szeptember 30. napjával bezárólag) már 207 ingatlan (240 ingatlanszerző fél) megvásárlására adott ki a Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal Békés Megyei Kirendeltsége engedélyt, amely jelzi a megnövekedett vásárlási és befektetési kedvet.

Jellemzően Battonya, Dombegyház, Kisdombegyház, Magyardombegyház (Arad felé irányuló közlekedés miatt), illetve Körösnagyharsány, Biharugra (a Nagyvárad felé irányuló közlekedés miatt) területén vásárolnak ingatlant. Az alábbi térképszelvény is szemléletesen mutatja a szomszédos nagyvárosok közelségét. Ez évben a 240 ingatlanszerző félből 199 román állampolgár, a többi német, osztrák, brit, olasz, izraeli, svájci, nigériai, ukrán nemzetiségű volt.

A korábban perifériának számított településeken hirtelen megindult az érdeklődés a lakatlan házak iránt. A helyiek örömmel fogadják az érdeklődést, hiszen a házak, telkek ára ezáltal emelkedik. A munkaerő nagy része csak lakni jön át Romániából, de a különbségek csökkenése miatt már az sem számít ritkaságnak, ha valaki Magyarországról megy át dolgozni a szomszédba.

Az Arad és Temes megyével szemben található magyarországi településeken – elsősorban Dombegyház és Battonya térségében – már alig van eladó porta. Az aradi ipari park ma már könnyebben érhető el Magyarországról, mint a város keleti felén túl levő romániai régióból. A megvásárolt ingatlanok elsősorban lakóház, udvar megjelölésűek, de a beépítetlen területek is nagyon kelendők. Esetenként előfordult egy műemléki területen levő ingatlan megvásárlása, ahol a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal szakhatósági állásfoglalásának, egy esetben pedig védett természeti területen fekvő ingatlan megvásárlásához a Körös-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség szakhatósági állásfoglalásának a beszerzésére volt szükség.

A folyamat jó hatással van a megye keleti peremvidékére, hiszen az új tulajdonosok rendbe hozzák az addig lakatlan, leromlott állapotú ingatlanokat, továbbá helyben növelik a fogyasztást is.

Készítette:

Varga Zoltán

Hatósági Osztály

Békés Megyei Kirendeltség

Koordinációs és Szervezési Főosztály tájékoztatói

Tájékoztató az állami kitüntetésekre és miniszteri elismerésekre való felterjesztés rendjéről

Ez év márciusában lépett hatályba az önkormányzati és területfejlesztési miniszter által adományozható elismerések adományozásának eljárási szabályairól, az állami kitüntetésekre, tábornoki előléptetésre, valamint társminiszteri elismerésekre való felterjesztés rendjéről szóló 4/2008. (BK. 5.) ÖTM utasítás.

Az utasítás szabályait megfelelően kell alkalmazni a helyi önkormányzatok választott tagjainak és foglalkoztatottainak elismerése és kitüntetése előterjesztésére is.

Az utasítás szerint állami kitüntetésre, miniszteri elismerésre, más miniszter által adható elismerés adományozására vonatkozó kezdeményezést kizárólag az Önkormányzati Minisztérium Humánpolitikai feladatokat ellátó szervezeti egysége (jelenlegi elnevezése: ÖM Humánerőforrás és Civilkapcsolati Főosztály) útján lehet előterjeszteni.

Mind az állami-, mind pedig a miniszteri elismerések adományozására vonatkozó előterjesztéseket (bár ezt az utasítás így külön nem tartalmazza) ***célszerű a szolgálati út megtartásával, a Regionális Közigazgatási Hivatal vezetőjéhez küldeni*** (kérve, hogy támogató javaslatával terjessze a Miniszter elé), mert a miniszter feladatkörébe tartozó szakterületekről közvetlenül ***a Minisztériumhoz küldött javaslatokat minden esetben visszaküldik a területileg illetékes regionális közigazgatási hivatal vezetőjének véleményezésre***. A szolgálati út megtartásával időt és fáradságot takarítanak meg.

A kezdeményezés kötelező adattartalmát hivatkozott utasítás 1. sz. melléklete tartalmazza.

Külön felhívjuk a figyelmet az előterjesztés indokolására, hiszen az elismerés adományozásánál – az adományozás elbírálására jogosultsággal rendelkezők előtt – ez képezi a döntés alapját. A javasolt személy részletes szakmai életútjának ismertetése mellett külön ki kell emelni azt a rendkívüli teljesítményt, vagy kiemelkedő eredményt, ami az elismerést megalapozza.

Mind az állami kitüntetés adományozására, mind pedig a miniszteri elismerésre vonatkozó előterjesztéshez mellékelni kell az elismerésre javasolt személy nyilatkozatát, amelyben hozzájárul személyazonosító adatainak a kitüntetettek nyilvántartásában való kezeléséhez, továbbá nevének és az elismerés tényének közzétételéhez.

Az állami kitüntetésekre vonatkozó nyilatkozat-minta a Kitüntetési Bizottságról és az állami kitüntetések adományozásának rendjéről szóló 1130/2002. (VII. 24.) Korm. határozat mellékletének függeléke volt, azonban ezt a Kormányhatározatot (a Kossuth- és Széchenyi-díj adományozási szabályairól szóló 1101/1996. (X. 2.), valamint az ezt módosító 1029/2000. (IV. 7.) és az 1024/2002. (XII. 19.) Korm. határozatokkal együtt) az 1070/2008. (XI. 18.) Korm. határozat **2008. november 26. napi hatállyal, hatályon kívül helyezte**. Az új szabályozás hatályba lépéséig azonban továbbra is a hatályon kívül helyezett Korm. határozat mellékletében függelékként szereplő nyilatkozat-mintát javasoljuk alkalmazni. A miniszteri elismerésekhez csatolandó nyilatkozatok tartalmát illetően pedig a 4/2008. (BK. 5.) ÖTM utasítás 2. sz. mellékletében foglaltak az irányadók.

A Magyar Köztársaság kitüntetéseiéről szóló, ugyancsak ez év november hónapjában módosított 1991. évi XXXI. törvény 4/B. §-a szerint az állami kitüntetések (a Magyar Köztársasági Érdemrend és Érdemkereszt különböző fokozatai, valamint a Nagy Imre Érdemrend) előterjesztését a kitüntetés átadásának tervezett időpontját legalább negyvenöt nappal megelőzően kell megtenni.

Tekintettel azonban arra, hogy az önkormányzatok és hivatalaik az önkormányzati miniszteren keresztül terjesztik fel állami kitüntetésre vonatkozó javaslataikat is, a 4/2008. (BK. 5.) ÖTM utasítás 5/a. pontja szerint az állami kitüntetésre vonatkozó kezdeményezésüket az átadás tervezett időpontját megelőzően **legalább öt hónappal kell felterjeszteni**.

Önkormányzati miniszteri elismerésre, illetve **más miniszter által adományozható elismerésre** vonatkozó kezdeményezést – az adott elismerésre vonatkozó eljárási rendet meghatározó jogszabályban megjelölt – határidőt megelőzően legalább **két hónappal** kell a minisztérium humánpolitikai szervezeti egységéhez felterjeszteni.

Végezetül a fentiekben részletezett jogszabályok mellett, szíves figyelmükbe ajánljuk az alábbi ágazati miniszteri elismerések adományozásának rendjéről szóló miniszteri rendeleteket:

- 6/2001. (IV. 13.) BM rendelet „A Köz Szolgálatáért érdemjel”, a „Szemere Bertalan érdemjel”, a „Szent György érdemjel”, a „Szent László érdemjel”, a „Szent Flórián érdemjel” kitüntető cím alapításáról;
- 6/1992. (V. 5.) BM rendelet a Szolgálati Jel, Bátorság Érdemjel kitüntető cím és a Miniszteri Díj alapításáról;
- 3/1999 (II. 24.) NKÖM rendelet a nemzeti kulturális örökség minisztere által adományozható művészeti és egyéb szakmai díjakról;
- 24/1999. (VI. 25.) OM rendelet az oktatási miniszter által adományozható szakmai elismerésekről;
- 4/1992. (III. 18.) PM rendelet a pénzügyi szakmai tevékenység elismeréséről;
- 10/2008. (VI. 29.) SZMM rendelet a szociális és munkaügyi miniszter által adományozható szakmai elismerésekről;
- 31/2005. (X. 21.) TNM rendelet a regionális fejlesztésért és felzárkóztatásért felelős tárca nélküli miniszter által adományozható díjakról.

Készítette:

Németh Erika

Koordinációs és Szervezési Főosztály

Informatikai Főosztály tájékoztatói

Iratkezelő rendszerek a számok tükrében

Hivatalunk a 177/2008 (VII. 1.) Korm. rendelet 16. § (1) b pontja alapján felmérést készített az önkormányzatoknál jelenleg alkalmazott iktató-, ügyiratkezelő rendszerekről a 24/2006. (IV. 29.) BM-IHM-NKÖM együttes rendelet 2009. január 1-jétől hatályos szabályozásának érvényesüléséről.

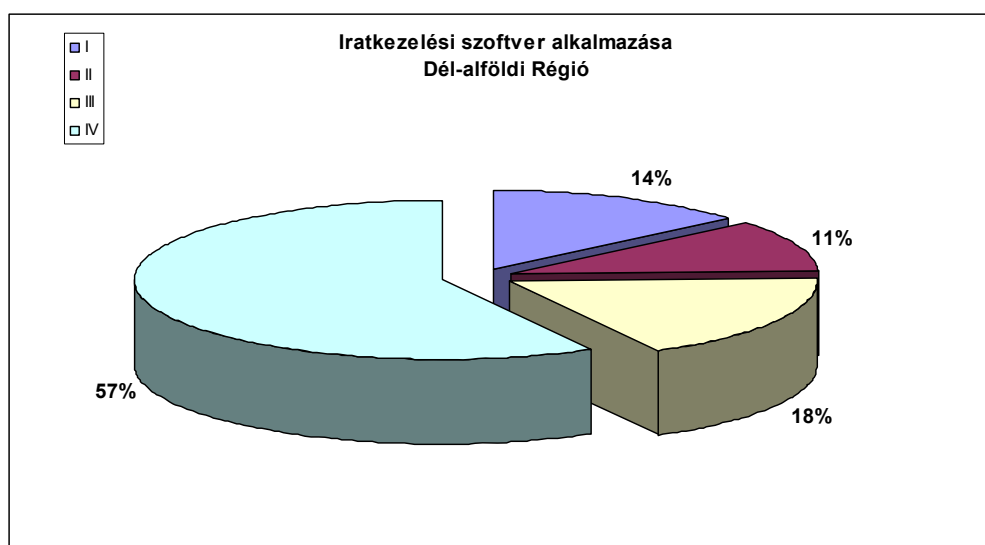
A kérdőívet a Dél-alföldi régió minden önkormányzatához eljuttattuk, a visszaküldés aránya Bács-Kiskun megyében 100 %-os, Békés megyében 98,68 %-os, míg Csongrád megyében 93,44 %-os volt, amely régió szinten 97,54 %.

Az adatlapok feldolgozása során feltárt összefüggéseket ismertetjük az alábbiakban:

1. Az iratkezelési szoftver alkalmazása 2009. január 1-jétől:

	I. manuálisan végzi az iktatást	II. iratkezelési szoftver használatára tér át	III. új iratkezelési szoftvert vezet be	IV. a jelenlegi iratkezelési szoftverét alkalmazza
Bács-Kiskun megye	14 %	11 %	20 %	55 %
Békés megye	21 %	11 %	11 %	57 %
Csongrád megye	4 %	9 %	23 %	64 %
Régió összesen:	14 %	11 %	18 %	57 %

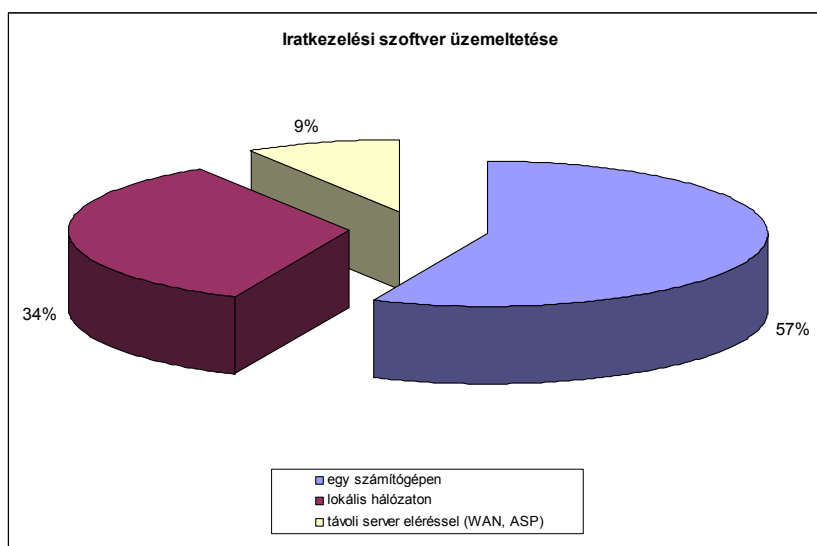
A táblázat adataiból látható, hogy Békés megyében a legmagasabb a manuális, papír alapú iktatás alkalmazása, az önkormányzatok több mint egyötöde még nem számítógép alkalmazásával végzi az ügyiratok nyilvántartását. Csongrád megyében kevés a kézzel iktatók és a kézi iktatásról számítógépes ügyiratkezelő alkalmazására áttérő önkormányzatok (II. oszlop) aránya egyaránt, itt alkalmazzák jelenleg legnagyobb arányban az iktató programokat. (III. + IV. oszlop: 87 %)

2. Az iratkezelési szoftver üzemeltetése:

	I. egy számítógépen	II. lokális hálózaton	III. távoli server eléréssel (WAN, ASP)
Bács-Kiskun megye	58 %	37 %	5 %
Békés megye	57 %	36 %	7 %
Csongrád megye	57 %	26 %	17 %
Régió összesen:	57 %	34 %	9 %

Mindhárom megyében közel azonos arányban történik egyedi számítógépen az iktatás, ez a kistelepüléseken jellemző. A távoli server eléréssel üzemeltetett rendszer, jellemzően az ASP szolgáltatás használatát jelenti önálló vagy kistérségbe szerveződött önkormányzatok számára. Lokális hálózaton történő alkalmazás a nagyobb településeken általános.

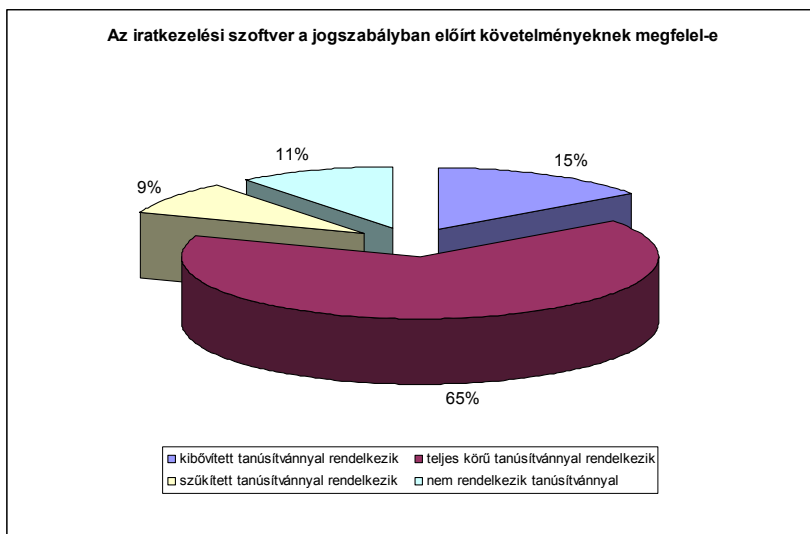

3. Az iratkezelési szoftver a jogszabályban (24/2006. (IV. 29.) BM-IHM-NKÖM együttes rendelet) előírt követelményeknek megfelel-e:

	I. kibővített tanúsítvánnyal rendelkezik	II. teljes körű tanúsítvánnyal rendelkezik	III. szűkített tanúsítvánnyal rendelkezik	IV. nem rendelkezik tanúsítvánnyal
Bács-Kiskun megye	20 %	60 %	11 %	9 %
Békés megye	11 %	71 %	5 %	13 %
Csongrád megye	11 %	67 %	9 %	13 %
Régió összesen:	15 %	65 %	9 %	11 %

A jogszabály előírása szerint 2009. január 1-jétől kibővített vagy teljes körű tanúsítvánnyal rendelkező iratkezelési szoftver alkalmazható. Látható, hogy az I. és II. oszlopok összege mutatja a megfelelő tanúsítvánnyal rendelkező önkormányzatok arányát. Bács-Kiskun megyében 80 %, Békés megyében 82 %, Csongrád megyében 78 %, amely a régióra

vonatkoztatva 80 %. Az elektronikus iktatást alkalmazó önkormányzatok 20 %-a a jogszabályban előírt követelményeket nem teljesítő iratkezelési szoftvert alkalmaz.

4. A leggyakrabban alkalmazott rendszerek:

	I.	II.	III.
Bács-Kiskun megye	Kontroller 31 % netTeam Kft	WIKT 14 % Magó Bt.	e-Iktat 11 % e-Szoft.Fejl.Kft
Békés megye	Kontroller 27 % netTeam Kft	Kolibri e-Forte 12 % InterMap Kft	GovSys 11 % Professzionál Inf. Zrt
Csongrád megye	Kontroller 31 % netTeam Kft	WIKT 18 % Magó Bt	Int.Önk.Ügyv.R. 15 % Humansoft Kft

Össességében elmondható, hogy a Dél-alföldi régió önkormányzatainak döntő többségében felkészültek a 24/2006. (IV. 29.) BM-IHM-NKÖM együttes rendeletben előírt követelmények teljesítésére, azonban az elektronikus iktatást alkalmazó önkormányzatok 20 %-a nem rendelkezik a szükséges tanúsítvánnyal rendelkező iratkezelési szoftverrel.

Készítette:

Bodrogközy Gábor
Informatikai Főosztály

Szociális és Gyámhivatal tájékoztatói

A közgyógyellátásra való jogosultság megállapításakor elfogadható, emelt összegű családi pótlékra való jogosultságot igazoló hatósági bizonyítványok

Az 1993. évi III. törvény 50. § (1) bekezdésének h) pontja szerint magasabb összegű családi pótlék alapján történő közgyógyellátásra való jogosultság megállapításánál a kérelem elbírálásához csatolni kell a jogosultság fennállását igazoló iratot. Ezekben az esetekben a Magyar Államkincstár hatósági bizonyítványt állít ki a magasabb összegű családi pótlék folyósításáról.

2007-ben az igazoláson szerepelt a folyósítás kezdete és várható vége. (A folyósítás végének időpontját az orvosi igazolás érvényességének függvényében igazolták.) 2008-tól azonban a hatósági bizonyítványon csak a bizonyítvány kiállításának időpontjáig kifizetett ellátás időtartamát igazolják (pl. 2008. augusztusában kiállított bizonyítványban a folyósítás végének időpontját 2008. július 31. napjában jelölik meg, és szerepeltetik az igazoláson az orvosi igazolás érvényességének időpontját).

A jogszerű igazolások kiadásához a Magyar Államkincstár által használt program módosítása szükséges. A Szociális és Munkaügyi Minisztérium munkatársa a 2008. október 16-án Budapesten megtartott szakmai továbbképzésen ígéretet tett arra, hogy a szükséges módosítás érdekében felveszik a kapcsolatot a Magyar Államkincstárral.

Az érdemi intézkedésig a jelenlegi hatósági bizonyítványok elfogadhatóak. Az Szt. 50. § (4) bekezdése alapján ezekben az esetekben a közgyógyellátásra való jogosultságot két évre kell megállapítani, azonban a határozat rendelkező részében fel kell hívni a jogosult figyelmét arra, hogy az orvosi igazolás érvényességének lejártát követően köteles a rászorultság további fennállásának igazolására, ellenkező esetben intézkedni kell a közgyógyellátásra való jogosultság megszüntetéséről.

Készítette:

Prikkelné Fekete Erika
Szociális és Gyámhivatal
Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség

A bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló 2007. évi CLXXXIV. törvény hatályba lépéséről

A társadalmi változások nyomán született meg a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló 2007. évi CLXXXIV. törvény, mely 2009. január 1-jén lép hatályba. A törvény általános indokolása szerint az 1970-es évektől kezdődően az összes családhoz viszonyítottn az élettársi kapcsolatok aránya egyre nőtt: 2,1 %-ról 2005. évre 12,2 %-ra emelkedett. A családi kapcsolatok ilyen mértékű megváltozására a jogalkotásnak már reagálnia kellett, továbbá nem hagyható figyelmen kívül az azonos neműek partnerkapcsolatának jogi rendezettség iránti igénye.

A törvényben szabályozott új jogintézmény – a *bejegyzett élettársi kapcsolat* – lehetővé teszi, hogy nemétől függetlenül minden nagykorú személy igényt tarthasson élettársi kapcsolata nyilvántartására.

A törvény szerint a bejegyzett élettársi kapcsolatra általánosan a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (Csjt.) rendelkezéseit kell alkalmazni, így ezt a kapcsolatot családjogi jogintézményként ismeri el az állam.

A bejegyzett élettársi kapcsolat a házassághoz hasonlóan az anyakönyvvezető előtti akaratnyilvánítással jön létre. Ilyen kapcsolatra csak nagykorú személyek léphetnek egymással, kiskorú esetében nem adja meg a jogalkotó a gyámhatósági felmentés lehetőségét sem.

A kapcsolat regisztrálása a házassággal azonos vagyoni jogi, öröklési joghatásokat vált ki: vagyonszövetséget keletkeztet, de az élettársak a törvényes vagyoni rendszertől eltérően megállapodhatnak. Szintén a házasságra vonatkozó szabályok érvényesek az élettársak lakáshasználatának rendezésére és az egymással szemben fennálló tartási kötelezettségre.

A megszüntetésre főszabályként a házasság felbontására irányadó szabályok vonatkoznak azzal az eltéréssel, hogy közös megegyezés esetén és kiskorú, vagy tartásra jogosult gyermek hiányában a rugalmasabb közjegyzői nemperes eljárás keretében is lehetőség van a kapcsolat felbontására.

A törvény a bejegyzett élettársi kapcsolatban élők esetében sem engedi meg gyermek közös gyermeké fogadását, így az élettársi kapcsolatban élők számára továbbra sem lehet engedélyezni gyermek együttes örökbefogadását, vagy hogy egyik élettárs a másik gyermekét örökbefogadja (közös gyermeké fogadás).

Ezen túl is dönthetnek úgy párok, hogy kapcsolatuk hivatalossá tétele nélkül kívánnak együtt élni. Rájuk olyan jogok és kötelezettségek vonatkoznak, mint amiket az egyes jogszabályok egyébként az élettársak számára biztosítanak.

Mindezek alapján a *különböző neműek* párkapcsolatának jogi elismerésére három kategória áll rendelkezésre: a *házasság*, a *bejegyzett élettársi kapcsolat*, az *élettársi kapcsolat*, míg az azonos neműek számára kétféle alternatíva kínálkozik: *bejegyzett élettársi kapcsolatban* vagy *élettársi kapcsolatban* élhetnek.

A törvény hatályba lépésével több ponton változik a Ptk, a Csjt, továbbá új rendelkezésekkel egészülnek ki az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. tvr-ben foglalt rendelkezések.

Készítette:

Dr. Gömöriné dr. Iványi Margit
Szociális és Gyámhivatal
Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség

A legidősebb állampolgárok köszöntése

2008. október 24-én hatályba lépett a szépkorúak jubileumi köszöntéséről szóló 255/2008. (X. 21.) Korm. rendelet, melynek értelmében 2009. január 1-jétől kezdődően az Idősügyi Tanács javaslatára a Kormány köszönti és jubileumi juttatásban részesíti azokat az állampolgárokat, akik 90., 95., illetve 100. életévüket betöltik.

A fenti életkorok betöltését megelőzően 60 nappal a Közigazgatási és Elektronikus Szolgáltatások Központi Hivatala lakóhelyén, tartózkodási helyén írásban megkeresi a szépkorú személyeket adatok szolgáltatása és a köszöntéshez történő hozzájárulás megadása céljából.

A köszöntésre igényt tartó és az adatkezeléshez hozzájáruló személyek részére az okiratot a MeH elkészíti és postai úton megküldi a szépkorú személynek, amennyiben köszöntéséről a jegyző nem gondoskodik, vagy az érintett a köszöntésre nem tartott igényt, továbbá ha adatainak továbbításához nem járult hozzá. A jegyzőnek az adatátvételt követően 15 napon belül elektronikus úton kell jeleznie a MeH-nél, hogy az érintett személlyel történt előzetesen egyeztetett időpontban gondoskodik a személyes köszöntésről.

A jubileumi juttatást a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság az adatátvételt követő 15 napon belül, de legkésőbb a szépkor betöltését megelőzően 5 nappal folyósítja. A Kormányrendelet meghatározza azok körét is, akiket szépkorukra tekintettel 2010, illetve 2011. években kell köszönteni, illetve jubileumi juttatásban részesíteni.

Készítette:

Dr. Gömöriné dr. Iványi Margit
Szociális és Gyámhivatal
Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség

A városi jegyzők működési engedélyezési eljárása a regiszter aspektusából, különös tekintettel az ágazati azonosítók kérdéskörére

A **2007. június 1-jén hatályba lépett szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról szóló 226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet** (a továbbiakban: R.) 2. §-ával bevezette az ágazati azonosító mint az engedélyes egységes azonosító jelének alkalmazását, a 8. § alapján pedig egységes nyilvántartást hozott létre. A R. 15. § (5) bekezdés b) pontja alapján a működést engedélyező szerv – így a kijelölt városi jegyző is – **2007. szeptember 30-ig** volt köteles a működési engedélyt az engedélyes ágazati azonosítójának feltüntetése céljából hivatalból módosítani.

A R. 15. § (7) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján a szociális és gyámhivatal **2008. december 31-ig** ellenőrzi, hogy a működést engedélyező jegyzők határidőben eleget tettek-e a fenti jogszabályban foglalt kötelezettségüknek. A már megkezdett ellenőrzés során – a rendelkezésre bocsátott határozatok áttanulmányozása, és azoknak a regiszter programmal

való összevetése után – hivatalunk számos hiányosságot, helytelen határozat-hozatalt és adatrögzítést tárt fel, melyeket annak szándékával adunk közre, hogy az érintett hatóságok ismételten áttekintsék az általuk regiszter programba felvitt adatokat, az ezek nyomán meghozott határozatokat és iránymutatásaink alapján a helytelen adatrögzítés, valamint a működési engedélyben tévesen rögzített ágazati azonosító kijavítása iránt haladéktalanul intézkedjenek.

- Az eddigi tapasztalatok szerint a városi jegyzők döntő többségében – a jogszabály által kitűzött **2007. szeptember 30-i határidőt** betartva – meghozták a szükséges működési engedélyt ágazati azonosító beépítésével módosító határozatokat, ugyanakkor számtalan esetben tapasztaltuk, hogy a határozatokban felcserélődtek a székhelyre és a telephelyre kiadott ágazati azonosítók. Fontos megjegyezni, hogy az intézmény **székhelyének nyolcjegyű** (pl. S0001714), míg a **telephelynek tizenhat jegyű** (pl. S0001714S0001815) az ágazati azonosítója, melyből az **első nyolc karakter megegyezik a székhely ágazati azonosítójával**.
- A regiszterből minden esetben ki kell derülnie annak, hogy a **mi a székhely és mi a telephely** (különös tekintettel arra, hogy mind a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatótevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi vállalkozói engedélyről szóló 259/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet, mind pedig a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény és a falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről, továbbá a szociális vállalkozás engedélyezéséről szóló 188/1999. (XII. 16.) Korm. rendelet értelmében a telephely önálló működési engedéllyel rendelkezik), a rubrikák üresen hagyása, illetve nem megfelelő kitöltése, még a helyes mögöttes tartalom esetén sem elfogadható.
- A nyilvántartásban mindig az adott szolgáltatásra vonatkozó, működési engedélyezéssel kapcsolatos **legutolsó jogerős határozatot kell feltüntetni**.
- A **külön – önálló határozattal – engedélyezett szolgáltatásokat külön-külön kell rögzíteni**, annak érdekében, hogy a működést engedélyező határozatok önállóan megjeleníthetők legyenek (egyébként nem derül ki, hogy az egyetlen rögzített határozat melyik szolgáltatás működésével kapcsolatos). Célszerű azonban a székhely vagy telephely valamennyi szolgáltatása tekintetében a működési engedélyt egységes szerkezetbe foglalni, mely az adatrögzítés egyszerűbbé tételén túl a működési engedélyt is átláthatóbbá teszi.
- Fontos, hogy kiderüljön: az adott intézmény **határozott, vagy határozatlan idejű** működési engedéllyel rendelkezik-e. Amennyiben határozott, akkor mi a működés kezdő és végső időpontja.

A **nyilvántartás egyéb tartalmi elemeit** tekintve megállapítható, hogy azok nem minden esetben kerültek felvezetésre, vagy épp nem megfelelően. Ilyen adatok a következők:

- **Ellátási terület:** ha a működési engedély szerint az intézmény ellátási területe egy vagy több településre terjed ki, a regiszter programban az ellátási területet az érintett települések kiválasztásával rögzíteni kell.
- Amennyiben a nem állami fenntartó **ellátási szerződés** keretében nyújtja a szociális szolgáltatást, akkor az ellátási szerződés tényét is fel kell tüntetni. Az ellátási szerződésre vonatkozó adatok egyebekben pedig a működési engedély szerves részét képezik.
- A **fenntartó adószáma** tizenegy számból áll, ha ezt az elejét a fenntartó adatainál helytelenül vitték fel a rendszerbe, akkor értelem szerűen az engedély megtekintése során is a hibás adat fog megjelenni.

- Az intézményi **integráció típusánál** (tisztá/vegyes/integrált profilú intézmény) minden esetben ügyelni kell arra, hogy mind a működési engedélyben, mind a nyilvántartásban a hatályos jogszabálynak és a valóságnak megfelelő forma legyen feltüntetve.

Az ágazati azonosítóval kapcsolatos jogszabályi kötelezettségről érdemes tudni, hogy egy adott intézmény, illetve szolgáltató a megszűnéséig ugyanazon azonosító jellel rendelkezik. Ez azt jelenti, hogy

- fenntartóváltás,
- névváltozás,
- székhely, telephely elköltözése,
- működési engedély módosítása,
- ismételt engedélyezés,
- további szolgáltatások engedélyezése,
- telephely, szolgáltató önálló intézményé szervezése esetén **nem kell új ágazati azonosítót kérni.**

Összegésként megjegyzendő, hogy a regiszter funkciójából adódóan, valamint az internet egyre tágabb elérhetősége folytán, a szolgáltatást igénybe vevők információs adatbázisaként fog a közeljövőben működni. Mindezek alapján tehát nemcsak egy adminisztrációs többletfeladatot jelent, hanem a potenciális ellátotti kör érdeke védelmében elengedhetetlen a minél pontosabb és valóságosabb adatszolgáltatás.

Készítette:

Dr. Poloznik Aranka és Dr. Sárkány Péter
Szociális és Gyámhivatal
Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség

A jegyzői jövedelemvizsgálat személyes gondoskodás esetében

Az egyes szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2007. évi CXXI. törvény 54. §-a egészítette ki a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) V. fejezetét a IV. címmel, a személyes gondoskodás esetében alkalmazandó jövedelemvizsgálat vonatkozásában. Az egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 37/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet 18. §-a pedig bevezette a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybeviteléről szóló 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet (a továbbiakban: Ir.) jövedelemvizsgálatra vonatkozó rendelkezéseit, és meghatározta a vizsgálati szempontokat, valamint az eljárás menetét.

A jövedelemvizsgálat szabályait az étkeztetés, házi segítségnyújtás és idősök otthona ellátásba 2008. január 1-jétől újként bekerülő személyekre kell alkalmazni. Az étkeztetésben, házi segítségnyújtásban 2007. december 21-ig ellátott személyek esetében 2008. december végéig kell elvégezni a jövedelemvizsgálatot, mert csak ez alapján nyújtható 2009. január 1-től a két ellátás. Az igazolás első alkalommal történő kiállítását követően az intézményvezető minden év október 31-éig kérelmezi a szolgáltatónál, intézménynél ellátást igénybe vevő személyek következő naptári évre szóló igazolásának kiállítását.

Az Szt. 119/C. § (1) bekezdése értelmében a jegyző étkeztetés és házi segítségnyújtás esetében az ellátást igénylő családjában az egy főre jutó jövedelmet (családi jövedelemvizsgálat), idősotthoni ellátás esetében az ellátást igénylő havi jövedelmét és vagyonát megvizsgálja és erről igazolást állít ki.

A családi jövedelemvizsgálat során közeli hozzátartozóként a Ptk. 685. § b) pontja szerinti személyeket és az élettársat kell figyelembe venni. A szolgáltatások igénybevételének megkönnyítése érdekében étkeztetés és házi segítségnyújtás esetében az igazolást az igénylő közeli hozzátartozói is felhasználhatják.

Idősotthoni ellátás esetén a vagyoni helyzet továbbra sem zárja ki az ellátás igénybevételét, azonban a vagyon együttes értékének az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének negyvenszeresét meghaladó részét jövedelemként kell figyelembe venni, oly módon, hogy ezt az összeget 96 hónapra elosztva az ellátást igénylő havi jövedelméhez hozzá kell adni. Vagyonként kell figyelembe venni az ellátás igénylésének időpontjában az ellátást igénylő tulajdonában álló ingatlant, valamint az őt illető hasznosítható vagyoni értékű jogot, illetve az ellátás igénylését megelőző 18 hónapban ingyenesen átruházott ingatlant, ha azok együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát meghaladja.

Étkeztetés esetében a szolgáltatást igénybe venni kívánó személynek az ellátás igénylését megelőzően, házi segítségnyújtás és idősotthoni ellátás esetében az intézmény vezetőjének vagy a szolgáltatónak a gondozási szükséglet megállapítását követően kell kérelmeznie a jövedelemvizsgálatot. A jegyző a közigazgatási eljárás lefolytatását követően (étkeztetés esetén a kérelem beérkezésétől számított 15 napon belül) a tárgyévre szóló érvényességgel igazolást állít ki a jövedelemről.

Az igazolás az alábbiakat tartalmazza:

- az ellátást igénylő és a jövedelemszámítás során figyelembe vett családtagok természetes személyazonosító adatait,
- az egy főre jutó havi jövedelmet az öregségi nyugdíj – az igazolás kiadásának időpontjában érvényes – legkisebb összegének százalékában kifejezve,
- az igazolás érvényességi idejét.

Ha a jegyző a kérelmező családjának jövedelmi helyzetét az igazolás kiállítása iránti kérelem benyújtását megelőzően is vizsgálta, a három hónapnál nem régebbi adatok a jövedelmi rászorultság vizsgálatánál felhasználhatóak. Az igazolás kiállításának alapjául szolgáló tényekben bekövetkezett változás a tárgyévben kiadott igazolás érvényességét nem érinti, azonban évközi jövedelemcsökkenés esetében az igazolás kiállítása ismételten kérelmezhető.

A jövedelemvizsgálat során alkalmazandóak az Szt. 10. § (6)–(7) bekezdéseiben foglalt eljárási rendelkezések, azaz ha a jegyző hivatalos tudomása vagy környezettanulmány lefolytatása alapján a kérelmező életkörülményeire tekintettel a jövedelemnyilatkozatban foglaltakat vitatja, felhívhatja a kérelmezőt az általa lakott lakás, illetve saját és a családja tulajdonában álló vagyon fenntartási költségeit igazoló dokumentumok benyújtására. Abban az esetben, ha a fenntartási költségek meghaladják a jövedelemnyilatkozatban szereplő jövedelem 50 %-át, a jövedelem a fenntartási költségek figyelembevételével vélelmezhető. A jegyző megkeresésére az állami adóhatóság 15 napon belül köteles közölni a szociális ellátást

igénylő, valamint – írásbeli felhatalmazás alapján – az egy főre jutó havi jövedelem kiszámításánál figyelembe veendő személy személyi jövedelemadójának alapját.

A 2008. évben végzett szakmai ellenőrzések során több helyen megállapította a Hivatal, hogy miután a jövedelem vizsgálatára az ellátás igénybevételét megelőzően kell sort keríteni, az eljárás megnehezítette ezen ellátásokhoz való hozzájutás lehetőségét, mert előfordult, hogy a jegyző csak 60 vagy 90 nap után adta ki az igazolást. Az intézmény így nem tudta felvenni az ellátást igénylőt csak a jegyzői jövedelemigazolás megérkezése után, annak ellenére, hogy a gondozási szükségletet igazoló ORSZI szakvélemény már rendelkezésére állt és az intézmény üres férőhellyel is rendelkezett.

Jogszabályhelyek:

- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 10. §-a, 32. §-a, 32/A. §-ai, valamint a 119/C. §–119/D. §-ai,
- a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet 22/A. §-a,
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 685. § b) pontja.

Készítette:

Dr. Lakatos-Tóth Andor
Szociális és Gyámhivatal

Jogalkalmazási problémák a kapcsolattartás végrehajtásával, illetve a kérelem visszavonásával kapcsolatban

Az elmúlt időszakban a bíróságok, illetve a nyomozó hatóságok jogalkalmazási gyakorlatával összefüggésben konkrét jogesetekben több olyan döntés született, melyek megismerése és napi ügyintézésben történő alkalmazása indokolt a gyámhatóságok számára.

Az egyik ilyen terület a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelését követő intézkedések jogszerű alkalmazása.

Ezen belül is két intézményről, nevezetesen az eljárási bírságról, illetve a kiskorú veszélyeztetése miatti büntető feljelentésről szükséges említést tenni.

II. fokú eljárásunk során több alkalommal tapasztaltuk, hogy a gyámhivatal annak ellenére döntött eljárási bírság kiszabásáról a kapcsolattartás kötelezettjével szemben, hogy a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (Gyer.) 33. § (4) bekezdés szerinti végrehajtás elrendeléséről szóló döntést a kötelezett részére még nem kézbesítették, illetve még nem emelkedett jogerőre. Ez főleg azokban az esetekben jelentkezett problémaként, ahol a felek rövid időközönként – általában kölcsönösen – kérték a végrehajtást, és hetente-kéthetente nyújtották be erre vonatkozó kérelmeiket.

A helyes gyakorlat álláspontunk szerint az, hogy eljárási bírságot – figyelemmel a Gyer. 33. § (6) bekezdésére – a végrehajtás elrendeléséről szóló jogerős döntés kézbesítését követően

lehet alkalmazni szankcióként, hiszen ettől az időponttól kezdődően a kötelezett nem hivatkozhat arra, hogy nem volt tisztában jogellenes magatartásának következményeivel.

Természetesen a gyámhivatalnak törvényi kötelezettsége a kapcsolattartás végrehajtása, ezzel összefüggésben a szükséges és arányos mértékű szankciók alkalmazása.

Az eljárási bírság kiszabásának eredménytelensége további intézkedéseket tesz szükségessé. Találkoztunk olyan esettel, amikor úgy került sor a Gyer. 33. § (7) bekezdés szerinti, kiskorú veszélyeztetése miatti feljelentésre, hogy az eljárási bírságot kiszabó végzés még nem volt jogerős. A nyomozó hatóság az eljárást – idő előttiség miatt – megszüntette.

A feljelentés egyébként kötelező a Gyer. hivatkozott 33. § (7) bekezdésében foglaltak megvalósulása esetén, azonban a bírói gyakorlat megköveteli a kapcsolattartás huzamos ideig történő akadályozását (ld. BH2007. 35.).

Egy másik helytelen gyakorlat eljárásjogi kérdésnél jelentkezett. Több esetben tapasztaltuk ugyanis, hogy a gondnok felmentésére irányuló kérelem elbírálása után a felmentésről rendelkező döntés ellen maga a kérelmező (gondnok és gondnokolt részéről is volt rá példa) nyújtott be fellebbezést, melyben gyakorlatilag visszavonta az eljárás megindítását eredményező kérelmét.

Ebben az esetben a Ket. 31. § (1) bekezdés c) pontja szerinti eljárás megszüntetéséről kell rendelkezni. Amennyiben azonban a hatóság arról győződött meg, hogy az a gondnokolt érdekeinek védelme céljából szükséges, az eljárást hivatalból folytatja le.

Készítette:

Dr. Mezey Róbert
Szociális és Gyámhivatal

Kérdés-válaszok a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások területén

Rendszeres szociális segély

Kérdés:

Hogyan kell megállapítani az Szt. 37/A. § (1) bekezdés c) pontja alá tartozó, támogatott álláskereső számára a rendszeres szociális segély összegét?

Válasz:

Ebben az esetben arról van szó, hogy a kérelmező most jelenik meg a segélyezési körben. A segély összegének megállapításakor először is meg kell határozni a család létszámától függő, fogyasztási egység arányszámát, majd a család jövedelmét, számításba venni a család vagyonyilatkozat szerinti vagyonát. A jövedelem számbavétele során a jövedelemszámításra vonatkozó szabályok szerint számolni kell a kérelmező részére folyósított álláskeresői támogatás, vagy álláskeresőt ösztönző támogatás összegével, a házastárs jövedelmével, a gyermekekre tekintettel folyósított ellátások összegével, stb.. Ezt követően, a 37/A. § (4) bekezdés alkalmazásával meg kell állapítani, hogy a család egy fogyasztási egységre jutó

jövedelme alatta van-e az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 90 %-ának – ugyanis ekkor nem biztosított a megélhetés. Ha ez a feltétel teljesül, akkor az Szt. 37/E. § (1) bekezdése szerint kell megállapítani a segély összegét.

Az álláskeresési támogatás lejártakor az ellátást meg kell szüntetni. Ha a kérelmező új kérelmet nyújt be, számára, az egyéb jogszabályi feltételek teljesülése esetén, az Szt. 37/A. § b) pontja szerint lehet – mint nem foglalkoztatottnak – megállapítani a rendszeres szociális segélyt.

Kérdés:

A rendszeres szociális segélyben részesülő személy együttműködési kötelezettségét súlyosan megszegte, emiatt a rendszeres szociális segély folyósítását megszüntették. Mikortól lehet újra jogosult a rendszeres szociális segélyre, hogyan kell alkalmazni az Szt. 37/B. (3) bekezdését?

Válasz:

Az Szt. 37/B. § (2) bekezdés b) pontja szerint történő megszüntetést követően egy éves együttműködési időt kell „szereznie” az ügyfélnek ahhoz, hogy újra megállapítható legyen számára a segély. Itt figyelemmel kell lenni arra is, hogy a megszüntetést megelőző együttműködési időtartam törlődik, nem vehető figyelembe – ez a foglalkoztatási szerv által kiadott igazolásban nem mindig így szerepel. A 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 17. § (7) bekezdése szerint, a megszüntető határozatot minden esetben meg kell küldeni az együttműködésre kijelölt szervnek. Fontos, hogy ez minden esetben megtörténjék.

Ez a rendelkezés tehát nem azt jelenti, hogy az ilyen okból történt megszüntetést követő harminchat hónapig nem lehet segélyt megállapítani a fél számára, hanem azt, hogy ezen időtartamon belül, újabb, egyéves együttműködési időtartam gyűjtését követően lehet jogosultságot szerezni.

Szükségesnek tartjuk a kérdéshez kapcsolódóan arra is felhívni a figyelmet, hogy az Szt. 37/D. § (5) bekezdése akként rendelkezik, hogy a települési önkormányzat rendeletben szabályozza az együttműködés eljárási szabályait, továbbá a beilleszkedési programok típusait és az **együttműködés megszegésének és súlyos megszegésének eseteit**, valamint az együttműködési kötelezettség megszegése esetén a rendszeres szociális segély csökkentett összegben történő folyósításának időtartamát.

Ha az önkormányzat rendelete nem tartalmaz rendelkezést az Szt. 37/D. § (5) bekezdésében foglaltak végrehajtására, azaz nem tartalmazza az együttműködés megszegésének és a súlyos megszegésének eseteit, akkor szabályozás hiányában csak az Szt. 37/B. § (2) bekezdés b) pontjában pontosan szabályozott súlyos kötelezettségzegés mint megszüntetési ok bekövetkezte esetén lehet a rendszeres szociális segélyt megszüntetni. Azaz ha a segélyben részesülő a felajánlott és megfelelő munkalehetőséget nem fogadja el, vagy ha a közfoglalkoztatást a munkáltató rendkívüli felmondással szüntette meg.

Tehát a súlyosnak nem minősülő kötelezettségzegés, vagy az Szt.-ben nem szereplő súlyos kötelezettségzegés csak akkor szankcionálható, ha azt az önkormányzati rendelet pontosan felsorolva meghatározza.

Ha az elsőfokú hatóság úgy szankcionál, hogy azt sem a törvény, sem az önkormányzati rendelet nem támasztja alá, úgy határozata jogszabálysértő lesz.

Kérdés:

A jövedelem vizsgálata során megfelelő-e, ha jövedelemigazolásként a lakossági folyószámla-kivonatot kérik be és fogadják el?

Válasz:

A folyószámla-kivonat nem minden esetben tükrözi a tényleges jövedelmi helyzetet. Előfordulhat, hogy az ügyfél keresőtevékenységből származó jövedelmét, vagy rendszeres pénzellátását olyan levonások terhelik, amelyek nem tartoznak az Szt. 4. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja szerint elismert költségek körébe. A folyószámla-kivonaton ugyanis ténylegesen a levonások után átutalt összeg szerepel, aminél magasabb jövedelemmel kellene számolni a hatóságnak – ha információval rendelkezne. Célszerű meggyőződni arról, hogy a nettó jövedelmet terheli-e levonás vagy sem, amelyre alkalmas például munkáltatói igazolás, nyugdíjfolyósító szerv igazolása stb.

Készítette:

Szedlacsekné dr. Pelle Beatrix
Szociális és Gyámhivatal
Békés Megyei Kirendeltség

Egyéb tájékoztatók

Tájékoztató az M43 autópályává fejlesztendő autóútról

Magyarország földrajzi fekvése gazdasági szempontból rendkívül kedvező, az országon – és régiókon – belül több Kelet- és Nyugat-Európát, valamint Észak- és Dél-Európát összekötő fő közlekedési folyosó áthalad. A gyors ütemben fejlődő kelet-európai gazdaságok első számú kereskedelmi útvonala is hazánkon, régiókon keresztül vezet. Ha mindezen adottságok felelős fejlesztéspolitikával találkoznak, hazánk lehet a térség logisztikai központja, amely régióknak számára is számos lehetőség kiaknázását teszi lehetővé. Lehetőségeink kihasználásához azonban pótolnunk kell az ország – a régió – gyorsforgalmi úthálózatának hiányosságait, korszerűsíteniünk kell vasúthálózatunkat, bővíteniünk kell a közutak és vasutak helyenként szűkös kapacitását, növelniünk kell ezek teherbíró képességét, valamint a nagyvárosi közösségi közlekedés fejlesztésével élhető országot, régiót kell teremteniünk, hogy hazánk, térségünk, mindannyiunk otthona is lehessen.

A Magyarországon futó autópályák hossza mindössze 40 %-a az EU15-ök átlagának, a gyorsforgalmi úthálózat kiépítettsége mindössze 47 %-os, és az utak terhelhetőségének növelése érdekében mintegy 1000-1200 km burkolat megerősítése szükséges. Emellett növelni kell a településeket elkerülő utak hosszát, illetve számát is, mivel az országos főutak 30 %-a lakott területen halad át. Ez nagy mértékben rontja az ott lakók életminőségét.

2007. augusztus 8-án a Kormány több mint 1000 milliárd forint út- és közlekedésfejlesztésről döntött. A program keretein belül 56 útfejlesztés valósulhat meg 770 kilométernyi hosszban, 440 milliárd forint értékben. Az M43 Szeged és Makó közötti szakaszainak előkészítettsége lehetővé tette, hogy a projekt szerepelhessen a KözOP első Akciótervéről szóló 1063/2007. (VIII. 15.) Kormányhatározatban.

A Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. 2008. áprilisában közzétett tájékoztatója szerint Csongrád megyét a közúti nagyberuházások közül

- az M43 autópálya,
- a 47. számú főút Algyő-Hódmezővásárhely közötti szakasz négysávosítása III. ütemének,
- a 451. számú főút Csongrád várost elkerülő szakaszának,
- a 47. számú főút Hódmezővásárhely Megyei Jogú Várost tehermentesítő szakaszának és
- az 502. számú főút Szeged, Nyugati elkerülő út III. ütemének

megépítése, valamint a megyén áthaladó 47. és 55. számú főutak 11,5 tonnás tengelyterhelésre történő burkolat-megerősítése érinti.

Jelen összefoglalónk a régióknak gazdasági fejlődését, élhetőbbé tételét elősegítő, a távoli országrészeket közelebb hozó, a hátrányos helyzetű térségeket felzárkóztató M43 autópályává fejlesztendő autóút pillanatnyi helyzetére enged rövid, a teljesség igénye nélküli betekintést.

A 43-as főút helyzete

Románia és Bulgária uniós csatlakozása óta a teherforgalom háromszorosára növekedett a 43-as úton, a személyforgalom másfélszerese a korábbinak, és a nyugat-európai szabadságolások

idején ez a sokszorosára ugrik. Az út állapota rendkívül rossz, a magyar szabályozás szerint a kamionok okozta nyomvályúk mélysége nem haladhatná meg a 10 millimétert, ennek ellenére van, ahol 10 centiméteresre gyűrődött fel az aszfalt. Rendkívül rossz az út zajterhelése is, ami nemcsak élethetlenné teszi az itteni településeket, de az egészségre is rendkívül káros. Az M43-as Szeged és Makó közötti megépítése ezért mára halaszthatatlanná vált.

Az M43 autópálya

Az M43-as főközlekedési út Szeged és Makó között autópályaként épül, 2 x 2 forgalmi sáv + leállósáv keresztmetszeti kialakítással. A Szeged és Makó közötti 31,6 kilométeren 25 darab alul- és felüljárót építenek, ezek legnagyobbja a 47-es főút Szeged és Hódmezővásárhely közötti szakasza fölött ível át, ahol az M43-as legnagyobb csomópontja lesz.

Az M43 autópálya Csongrád megyében halad, Szegedtől észak-nyugatra ágazik ki az M5 autópályából, keresztezi az 5. sz. főutat, majd innen indul keleti irányba. Néhány kilométer után eléri a 47. számú főutat, keresztezi az algyői olajmezőt és egy új, 610 méter hosszúságú hídon szeli át a Tisza folyót. Maroslelét és Makót északról elkerülve halad Románia felé.

A beruházáshoz kapcsolódó jelentős feladat a belvízelvezető rendszer kialakítása, az algyői szénhidrogénmezőn a közmű-kiváltás – itt három kilométeres szakaszon 180 vezeték keresztez a pálya, – valamint a Tisza-híd megépítése és az ehhez kapcsolódó partfalvédelem.

A két várost összekötő 31,6 km-es autópálya és 7,0 km-es főút építése Szeged harmadik Tisza hídjával együtt 61,1 milliárd forintból épül meg. A beruházás költségének 67 %-át az Európai Unió, 33 %-át a Magyar Állam finanszírozza.

Az M43-as autópályából 3 km már megépült, az M5-ös autópálya Szeged észak csomópontjától az 5-ös útig tart. A kétszer kétsávós utat 2005. december 10-én adták át az M5-ös autópálya Kiskunfélegyháza-Szeged szakaszával együtt.

Szakaszolás, tervezési és kivitelezési szakaszok:

1. szakasz, 5. sz. főút – 47. sz. főút között (3+000 -9+700 km szelvényig),

Kivitelező: 43 Szeged-Makó Konzorcium

Szerződéses ár: 12 827 999 841,- Ft

Várható forgalomba helyezés: 2009. év vége

Hossz: 6,7 km

Ütemezés: építés kezdés: 2008. június 1., forgalomba helyezés 2009. november 31.

2. szakasz, 47. sz. főút – 4413. j. ök. út között benne a Tisza-híddal (9+700-18+400 km szelvényig),

Kivitelező: TISZA M-43 Konzorcium

Szerződéses ár: 26 790 000 000,- Ft

Várható forgalomba helyezés: 2010. harmadik negyedév

Hossz: 8,7 km

Ütemezés: építés kezdés: 2008. június 1., forgalomba helyezés 2010. augusztus 31.

3. szakasz, 4413. j. ök. út – 4415. j. ök. út között (18+400-34+600 km szelvényig),

Kivitelező: MAROSLELE 43 KONZORCIUM

Szerződéses ár: 17 570 056 744,- Ft

Várható forgalomba helyezés: 2010. harmadik negyedév

Hossz: 16,2 km

Ütemezés: építés kezdés: 2008. június 1., forgalomba helyezés 2010. augusztus 31.

4. szakasz, főúti visszakötés a 43. sz. főútra.

Kivitelező: Doprastav a.s.

Szerződéses ár: 3 307 098 035,- Ft

Várható forgalomba helyezés: 2010. harmadik negyedév

Hossz: 7,5 km

Ütemezés: Építés kezdés: 2008. június 1., forgalomba helyezés 2010. augusztus 31.

A Makó-országhatár közötti, 23 km hosszúságú szakasz építési engedélyezési és kiviteli tervének elkészítéséhez Magyarország támogatást igényelt. A Közlekedési és Energiaügyi Főigazgatóság (DG TREN) keretében a 25 tagország megbízottjaival működő TEN-T Financial Assistance Committee szakbizottság 2005. szeptember 29-30-án Brüsszelben tartott ülésén hozott döntést a 2005. évi TEN-T támogatás odaítéléséről, és az M43 autópálya (Makó-országhatár) szakasz építési engedélyezési és kiviteli tervének kidolgozásához igényelt teljes támogatást odaítélte.

A Szeged és Makó között megépülő M43-as autópálya alapkövét ünnepélyes keretek között, 2008. július 11-én rakta le Szeged határában a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. képviselője, valamint Szeged és Makó polgármestere. A beruházás kivitelezési szerződésének aláírását követően a régészeti feltárások megkezdésével megindult az építkezés. A NIF Zrt. kérelmére hivatalunk Hatósági Főosztálya 2008. augusztus 7. napján 30 ingatlant érintően engedélyezte, hogy a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által kiadott feltárási engedély birtokában a kérelmező illetve az általa megbízott szerv megelőző régészeti feltárásokat végezzen.

Az M43-as autópálya nyomvonalához kapcsolódó 225 ezer négyzetméteres terület több mint felét sikerült feltárnia a Móra Ferenc Múzeum régészeinek, a nyáron kezdődött munkával 2009. április 30-ra kell végezniük. A közgyűjtemény részéről párhuzamosan hét csapat végeztetést Algyő közelében, Maroslele, Óföldsík és Makó határában. Az előzetes kutatások során ismertté vált, s a Móra-múzeum által elvállalt 26 lelőhely közül 12 területén már teljesen befejezték a munkát, és a területeket átadták az útépítőknek.

Az ásatások során temetők és településmaradványok is szép számmal kerültek felszínre. Tudományos szempontból az egyik legfontosabb eredmény, hogy Maroslele határában sikerült tárgyi bizonyítékokat találni arra, hogy az időszámítás előtti ötödik évezredben az alföldi vonaldíszes kultúra, valamint a Kelet-Európára és a Balkánra jellemző vinca kultúra között volt kapcsolat, hatottak egymásra. A régészek komoly eredménynek tartják, hogy az ásatások során több érintetlen szarmata sírcsoportot, temetőrészletet találtak, amelyekből fém – néhány arany és ezüst – használati tárgy és ékszer, valamint kerámiák kerültek elő.

Információink szerint az M43 Szeged-Makó közötti nyomvonala 740 ingatlant és 1830 ügyfelet érintett.

A vételi ajánlatok nagy része nem került a tulajdonosok által elfogadásra, így a NIF Zrt. 469 ingatlanra (közel 1400 ügyfél vonatkozásában) kérte a kisajátítási eljárás megindítását, jelentős munkaterhet róva ez által a Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal Hatósági

Főosztályára. (Az elvégzett munka nagyságát jól példázza, hogy az iktatás során a 469 főszámon közel 6000 alszám keletkezett.)

A 469 ingatlanból 420 ingatlanra a határozathozatallal lezárult az eljárás, a kifizetések igazolását követően a NIF Zrt. kérelmére soron kívül kerül birtokbaadsára. Döntéseink közül 46 ellen keresetet terjesztettek elő a Csongrád Megyei Bírósághoz, többletkártalanítási igényvel lépve fel a NIF Zrt-vel szemben.

Végül, már csak a számok kedvéért soroljuk fel, hogy eljárásunk során 38 tulajdonossal összefüggésben voltunk kénytelenek ügygondnok kirendelése iránt intézkedni, és közel 850 végzés (szakértőt kirendelő és tárgyalást kitűző, eljárást megszüntető, tárgyalást halasztó, szakértői díjat megállapító) meghozatalára került sor.

Készítette:

Vetróné dr. Bányai Márta
Hatósági Főosztály

A kiskori agresszió a gyámhatóság gyakorlatában

„Beszélj úgy, hogy érdekelje, hallgasd úgy, hogy elmesélje” (Adele Faber – Elaine Mazlish)

A Békés Megyei Áldozatvédelmi és Bűnmegelőzési Közhasznú Egyesület meghívására képviseltük hivatalunkat – a DARKH Szociális és Gyámhivatala Békés Megyei Területi Kirendeltségét – a 2008. szeptember 16-án, Békéscsabán megrendezett VI. Áldozatvédelmi Konferencián. A konferencia témája a gyermekekkel kapcsolatos erőszak volt: „Hogyan védjük meg gyermekeinket? – Erőszak a kiskorúak körében”. Ezen belül „A kiskori agresszió a gyámhatóság gyakorlatában” címmel foglaltuk össze és ismertettük a megjelent szakemberekkel a témához kapcsolódó tapasztalatainkat.

A gyámhivatal gyakorlatából kiemelt esetek ismertetése előtt tisztáznunk kell néhány fogalmat:

Mi az agresszió?

Agressziónak tekinthető az olyan viselkedés, amelynek célja egy személynek (olykor tárgynak) szándékosan kárt okozni.

Az agresszió kiváltója lehet a harag érzése, vagy motiválhatja egy bizonyos cél elérésének vágya is.

Az agresszió megnyilvánulási formája különböző. Lehet **verbális** (ordítózás, sértegetés, csúfolódás, pletyka) vagy **tettleesség**: verekedés, rongálás, károkozás, önagresszió. *(A lopás is agressziónak tekinthető, amikor a másikat testileg nem sértem meg, de az értékét, kedves tárgyát elveszem.)*

A düh, a mérgelődés vagy a szorongás éppen olyan velünk született érzések, mint az összes többi érzelmi állapot, így **agresszió is van minden gyermekben.**

Az agresszió és a vele kapcsolatos – a körülmények által befolyásolt – magatartás lehet egészen természetes, az egyén és a csoport szempontjából fontos funkció is. Ez az életet

szolgáló, „jótékony”, „**konstruktív**” agresszió, szemben a „**destruktív**”, tudatosan ellenséges és romboló agresszióval. Utóbbi nem veleszületett, ezt életében sajátítja el az ember.

A „jótékony agresszió” segítségünkre lehet lelki egyensúlyunk megőrzésében. A nevelés (a család és a társadalom) feladata az, hogy lehetővé tegye a hajlam kiélését, de destruktív töltés nélkül (pl. csapatsportok: kézilabda, futball).

Mitől lehet agresszív a gyerek? Az agresszió háttérében állhat **idegrendszeri elváltozás**, ez azonban a legritkább esetben fordul elő.

A tanuláselméleti megközelítés szerint **szociális tanulás következménye**, tehát amit a gyermek a családban lát, azt a mintát fogja utánozni.

Alfred Adler szerint **az agresszió az elemi szükségletek kielégítetlenségére adott válasz.**

Ilyen elemi szükséglet többek között: stabil anya-gyerek kapcsolat (megbízható normák és értékek, napirend), **bizalom** a gyerek képességeit illetően (elismerés), **törődés, idő** (amit a gyermekkel töltünk), **vezetés** (határok kijelölése, támasz nyújtása, elvárások és példaadás, következetesség, súrlódások: túl nagy szigor/szabadság sem jó!), **béke**, békében élni (szülői minta).

Minden gyereknek szüksége van arra, hogy időnként közte és a felnőttek között súrlódási felület keletkezzen, ez hozzá tartozik az egészséges lelki fejlődéséhez.

A szülők nem tesznek jó szolgálatot gyerekeiknek, ha mindent rájuk hagynak, mindenért rájuk hárítják a felelősséget, amihez még nem nőttek fel.

Néhány példa az említett, agressziót kiváltható okokra a gyámhatóságaink gyakorlatából:

1. Szülő agresszivitása:

Apa erőszakos bűncselekmények elkövetése miatt kb. 17 évet töltött büntetés-végrehajtási intézetben. A családban 2 gyermek van. A fiú 6, a lány 9 éves volt, amikor az anya a családsegítő szolgálat segítségét kérte anyagi, lakhatási, családi-kapcsolati problémák miatt (az apa bántalmazta az anyát). Ekkor még a gyermekintézmények nem jeleztek problémát.

Később az iskolai véleményben leírták: gyakoriak a szülők közötti veszekedések, az apa bántalmazza az anyát. A kisfiú viselkedésében már megmutatkoztak a családon belüli agresszióra utaló jelek: a problémák egyre súlyosbodtak az iskolában is – agresszivitás, trágár szavak használata (diáktársak, tanárok felé), zsarolás –, amit rendszeresen jeleztek a gyermekjóléti szolgálat felé.

Több rendőrségi ügye is volt a fiúnak: áruházi lopás, kerékpárlopás, autók rongálása, személyi szabadság korlátozása (megbilincselte egyik diáktársát, pénzt követelt a szabadon bocsátásáért).

A védelembe vételre a gyerek 13 éves korában került sor.

Ekkor már félték a fiútól a diáktársai: egyre nagyobb összegeket próbált, és gyakran sikerült is kiszarolni tőlük (100.000 Ft-os nagyságrendű). Az iskola több ízben feljelentést tett a rendőrségen. Mivel a gyerek nem töltötte be a 14. életévét, nem volt büntethető, az ügyet lezárták.

A gyámhatósági határozatok ellen minden esetben fellebbezést nyújtottak be a szülők.

A gyermekjóléti szolgálat javasolta az átmeneti nevelésbe vételt, speciális gyermekotthonban történő elhelyezést.

A fiú nem jelent meg a Békés Megyei Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság vizsgálatán, melynek szakvéleményére az elhelyezési, gondozási hely meghatározásához volt szükség. (Hat alkalommal jelölték ki újabb időpontot a vizsgálatra!) Ezt végül a gyerek iskolájában végezték volna el, amit az apa megjelenésével megakadályozott.

Ezután elfogultságot jelentett be az apa, kérte másik hatóság kijelölését. A szociális és gyámhivatal másik városi gyámhivatalt jelölt ki. A szülők és a gyerek ott sem jelentek meg az idézésre. A gyámhivatali ügyintéző – környeztanulmány készítése céljából – felkereste a családot. Az apa fenyegető, agresszív viselkedésével megakadályozott minden eljárási cselekményt (kiskorú meghallgatása, környeztanulmány készítése)

Másnap a gyámhivatal a fiú ideiglenes hatályú elhelyezéséről döntött. Az ügyintéző a rendőrség segítségét kérve felkereste a családot, hogy a döntést végrehajtsa. Két alkalommal próbálkozott, sikertelenül. (Az apa minősíthetetlen viselkedett: trágár szavak, fenyegetőzés.) Az anya elmondása szerint fia nem ment haza pár napja (éppen aznap akarták jelezni ezt a rendőrségen).

Az ügyintéző értesítette a rendőrséget a kiskorú eltűnéséről, kérte a körözés elrendelését, megtalálása esetén gyermekotthonba történő szállítását.

Az apa feljelentette a gyámhivatali ügyintézőt az ügyészségen, az ombudsmanhoz fordult. Kérte az eljárás felfüggesztését.

Az ügy még nem zárult le, kb. 1 hónap telt el a gyerek „eltűnése” óta.

A 3 évvel idősebb lánytestvérrel nem voltak magatartási problémák az iskolában: megfelelni akarása, észrevétlenségre törekvése tükrözte az erőszak, megfélemlítettség jelenlétét a családban.

2. Elhanyagolás, apa túlzottan szigorú, öntörvényű:

Anya mozgássérült. A családban 5 gyerek van, akik gyakran ápolatlanok. A legidősebb nagykorú, de még tanul. A 16 éves lány kezdeményezte a szülői ház elhagyásának engedélyezését a gyámhivatalnál, mivel szüleivel nagyon megromlott a kapcsolata: semmit nem tudnak megbeszélni, mindenben az apa akarata érvényesül. A gyámhivatal engedélyezte a szülői ház elhagyását, miután megvizsgálta, és alkalmasnak találta a másik családot a kiskorú nevelésére. Azóta a lány tanulmányi eredménye javult, kiegyensúlyozottabb, ápoltabb lett.

A középső fiú középiskolás, a szülőket bántalmazta, húgát szexuálisan zaklatta. Az ő és két kisebb testvérének ideiglenes elhelyezése folyamatban van.

3. Elhanyagolás, túl nagy szabadság:

A családban 5 kiskorú gyermek él. A szülők nem fordítanak kellő figyelmet a gyermekek gondozására, túlzottan engedékenyek, nincsenek szabályok.

Mindegyik gyerek agresszív: otthon egymással, az iskolában a társaikkal, szomszédokkal, járókelőkkel (megdobálják őket), növényeket törnek, tépnek ki az utcán. A gyermekek védelembe vétele megtörtént.

4. Idegrendszeri probléma (a gyerek rendszeresen szed gyógyszert emiatt):

A család három tagú: anya, nevelőapa, 14 éves fiú.

A gyerek 10 éves volt, amikor rendőrségi jelzés után (kisebb értékben elkövetett lopás miatt) a gyámhivatal megkereste a gyermekjóléti szolgálatot.

A szülők együttműködők, gondoskodók, a gyermekekre maximális figyelmet fordítanak (családterápia, pszichológus, pszichiáter, Bp. Vadaskert Alapítvány szolgáltatásainak igénybe vétele). A nevelőapával jó a gyerek viszonya. Édesapjával nincs kapcsolata kb. 5 éve.

A szülői gondoskodás, odafigyelés ellenére súlyosbodtak a problémák: „füvezés”, kiskorúak bántalmazása, lopások, alkoholizálás, garázdaság (lépcsőházak, játszóterek rongálása), cigarettázás, csikk elnyomása diáktárs homlokán.

A gyermek védelembe vétele megtörtént 13 éves korában.

A fentiek szemléltetik az agresszív viselkedést kiváltó okok változatosságát.

Az első esetből látható, hogy az agresszivitás nem feltétlenül vált ki minden gyermekből agressziót. A felnőttek felelőssége, hogy felfigyeljenek minden olyan viselkedésformára, amelyek túlzott féltékenységet, zárkózottságot, megfélemleni akarást tükröznek, mivel ezek háttérben is leggyakrabban az agresszió áll.

Irodalom:

Joachim Rumpf: Hogyan bánjunk az agresszív gyerekekkel?

Ranschburg Jenő: Félelem, harag, agresszió

Szollár Zsuzsanna szerkesztésében: A hatékonyabb, együttműködő gyermekvédelmi gyakorlatért és jelzőrendszer kialakításáért

Buda Mariann: Tehetünk ellene? A gyermeki agresszió

Rüdiger Dahlke: Az agresszió, mint esély

Készítette:

Zubán Mária

Szociális és Gyámhivatal
Békés Megyei Kirendeltség

Információk elérhetőségekről, változásokról

Jegyzői változások Bács-Kiskun megyében (2008. november)

Település	Távozó/távol lévő jegyző neve	Változás oka	Új jegyző neve	Jogviszony alapja	Változás időpontja	Megjegyzés
Bugac-Bugacpusztaháza			Dr. Bagócsi Károly	helyettesítés	2008. november 1.	2008.05.01.-2008.10.31. 2008.11.01.-2009.04.30-ig
Harkakötöny			Oltyánné Kozla Erika	megbízás	2008.11.01.- 2008.12.31-ig	kinevezett jegyző hiányában látja el a jegyzői feladatokat

Jegyzői változások Békés megyében (2008. november)

Település	Távozó/távol lévő jegyző neve	Változás oka	Új jegyző neve	Jogviszony alapja	Változás időpontja	Megjegyzés
Magyarbánhegyes	Dr. Szabados János	közös megegyezés	Tímár Istvánné	helyettesítés	2008. november 1.	
Murony	Koszna Jánosné	helyettesítés megszűnt	Koszna Jánosné	kinevezés	2008. november 16.	
Lókösháza	Koszna Jánosné	közös megegyezés	Dr. Kerekes Éva	helyettesítés	2008. november 16.	

Jegyzői változások Csongrád megyében (2008. november)

Település	Távozó/távol lévő jegyző neve	Változás oka	Új jegyző neve	Jogviszony alapja	Változás időpontja	Megjegyzés
Ópusztaszer	Dr. Kónya Csaba Péter	közös megegyezés	Dr. Endre Szabolcs	jegyzői feladatok ellátásával megbízott köztisztviselő	2008. október 27.	
Zsombó	Dr. Nagy Péter	lemondás	Dr. Kerekes Tibor	helyettesítő jegyző	2008. november 1.	

HIVATALI TÁJÉKOZTATÓ

A Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal regionális közigazgatási tájékoztatója

A kiadásért felelős: Dr. Siket Judit hivatalvezető

Szerkeszti: Koordinációs és Szervezési Főosztály

A szerkesztésben közreműködik: Dr. Lőrincsik Péter
lorincsik.peter@darkh.hu
62/562-656

✉ 6741 Szeged, Rákóczi tér 1.

☎ 62/562-662

📠 62/562-601

✉ vezeto@darkh.hu